Augusts 1913. g.

Kristigs Wehstnesis.

8. gads. — № 8.

Redakzija un ekspedizija: Rigâ, „Golgatas Namâ“, Hospitala eelâ 24. Telefons 73-12. (Рига, Лифл. губ., Госпитальная ул. 24.) Pasta adrese: Въ конт. „Кристигсъ Вестнесисъ“, почт. ящикъ 1250, Рига. Redaktors-isdewejs W. Fetlers. Kreewu schurnala „Гость“ redakzija: С.-Петербургъ, „Домъ Евангелія“, 24 линія № 11. W. Fetlera telegrafiskâ adrese Peterburgâ: Петербургъ-Авенезеръ.

Maksâ ar peesuhtischanu par gadu 1 rubli 50 kap.; pa numureem pehrkot — 10 kap.; ahrsemês 1 dolaru waj 2 rbl. Sludinajumi sihku rakstu rindina maksâ 20 k. — Par katru adreses mainu 20 k.

„Kristigs Westnesis“, (The Christian Messenger), a lettish religious monthly. Publisher and Editor: Rev. W. FETLER, Hospital-Str. 24, Riga, Russia.

W. F.:

Deews ir!

Deews ir! un ja pat miljonbalsis
Man preti kauktu, ka Deews nawa, —
No manis, newehrtiga, kahptu
Kâ wiraks, augschup Deewam slawa!

* * *

Deews ir! Ja Wina esamibu
Ta dsihwee radijumi leegtu, —
Tad brihnumpilnee dabas spehki
„Deews ir, Deews ir, ir!“ skant kleegtu!

* * *

Un ja wairs nebuhtu neweena,
Kas Deewa leezineeki buhtu,
Tak Deewu noleegt newaretu,
Jo Deewu manâ sirdî juhtu!

Peterburgâ, 29. julijâ 1913.

Eewehrojami sprediki.

Dr. R. A. Toreja:

Elle,

winas esamibas pateesiba, kas ta ir par weetu un kâ no winas isbehgt.

„Bet ja tawa labâ azs tewi apgrehzina, israuj to un met nost, jo tas tew labaki, ka weens no taweem lozekleem pasuhd, ne kâ kad wisa tawa meesa top eemesta ellê.“ Mat. 5 : 29.

Schoreis mans temats ir elle, winas esamibas pateesiba, kas ta ir par weetu un kâ no winas isbehgt. Saprotams, ja **man** buhtu preekschâ likts, iswehletees pehz saweem eeskateem sprediķim tematu, es nekad nebuhtu iswehlejees augschmineto. Es weenmehr negribedams un ar nodrebeschanu aisskaru patlaban pahrrunajamo preekschmetu. Domas par elli man ir breesmigas; bet Deewa kalpam naw ţeesibas brihwprahtigi iswehletees sew tematus; winam pehz teem wajag greestees pee Deewa, un man ir eekschkiga pahrleeziba, ka Deews grib, lai es runatu schodeen taisni par scho schausmas radoscho tematu. Kâ man gribetos netizet elles esamibai, tas ir, man gribetos tizet tam, ka wisi zilweki atgreesisees no grehkeem un peenems Kristu, un ka schi eemesla dehl elle nebuhs wairs nepeezeeschama. Saprotams, ja zilweki pastahwigi grehkos un atstums Kristu, kâ Deewa Dehlu, es newaru zitadi, kâ atsiht elles esamibas pateesibu un winas wajadsibu, kamehr wini stuhrgalwigi buhs nepaklausigi Kristum. Ja kaudis labprahtigi grehko, tad ta buhs labdarischana pasaulei un par slawu Deewam, ja atradisees weeta, lihdsiga ellei, kur winus warês eeslehgt; bet es no wisas sirds wehlos, lai wisi kaudis atgreestos un zaur to padaritu elli newajadsigu, kas atteezas uf zilweku dsimumu.

Tomehr es negribu tam tizet, ja ta ir nepateesiba. **Es labak gribu tizet pateesibai, kura ir nepatihkama, un sludinat winu,** nekâ tizet meleem, kuri ir patihkami, un, winus pasludinot, west kaudis wineem patihkamâ maldibâ.

Zik breesmigi tas ari nebuhtu, bet es tomehr nahzu pee slehdseena, ka **elle ir.** Bij laiks, kad es pateesi tizeju un mahziju, ka wisi kaudis un pats satans galu galâ atgreesisees, un ka tahdâ kahrtâ elles wairs nebuhs, bet es usduhros uf kahdu weetu Sw. Rakstôs, kura man peerahdija, ka tamlihdsigs stahwoklis nesaeetas ar Kristus un Wina apustulu mahzibu. Man wajadseja iswehletees weenu no diweem: waj nu atsazitees no Bibeles, jeb no manas „muhschigas zeribas“.*) **Es newareju atsazitees no Bibeles. Es biju pilnigi pahrleezinats, ka Bibele bes schaubam ir pateesais Deewa Wahrds.** Es newareju ar tihru sirdi sagrosit un sakroplot Sw. Rakstus, lai saskanotu winus ar to, kam man gribejâs tizet. Kâ

---

*) Mahziba, ka beidsot wisi kaudis isglahbsees.

godigam zilwekam man atlikās tikai atteiktees no manām domam, ka wisi laudis galu galā atgreesisees un isglahbsees. Es loti labi sinu, ka ja zilweks stingri peeturas pee Kristus un Wina apustulu mahzibas un droschi to pasludina, tad winu nosauks par „schaursirdigu", „zeetu" un „neschehligu". Kas atteezas us schaursirdibu, tad man naw ne masakās gribas buht plaschsirdigakam par Jesu Kristu, bet atteezotees us zeetsirdibu, waj tad tas ir zeetsirdigi, sazit laudim pateesibu? Waj ta drihsak naw sirsniga istureschanās pret zilwekeem, ja wineem pasludina Deewa nodomus un ustahda winu tagadejā stahwokla breesmas?

Eedomajatees, ka es eju pa dselsszelu un sinu, ka no tahleenes aif manis tuwojas wilzeens, pahrpildits ar laimigeem pasascheereem, kuri brauz is pilsehtas salumōs — wihreeschi, seewetes un behrni — preezigi par dsihwi un besbehdigi. Peenahzis tai weetai, kur es sagaidiju atrast tiltu pahr besdibeni, es sew par isbailem redsu, ka tilts ir ispostits. Man azumirkli rodas domas: „Man wajag nekawejotees steigtees atpakal un ko tas ari nemaksatu, apturet tuwojoschos wilzeenu." Es skreenu, isleetoju wisus spehkus un apturu winu; eedrahschos pee pasascheereem ar breesmigo wehsti, ka tilts ir issaukts, un ka wineem draud breesmiga katastrofa. Es istrauzeju winu meeru, un winu gaischee sapni mainas ar schausmigām domam par neisbehgamo bojā eeschanu. Waj tas ir neschehligi no manis? Waj es wareju isturetees zilwezigaki? Eedomajatees no otras puses, ka, aisgahjis lihds tai weetai, kur tilts ir isgahsts, es tā spreeschu: „Schee zilweki ir tik laimigi; nē, es neatrodu par eespehjamu issaukt winu jautribu un ustraukt winu sirdis; tas buhtu par daudf zeetsirdigi no manis. Es labak te apsehdischos un pagaidischu wilzeena atnahkschanu."

Es meerigi apsehschos, bet wilzeens drahschas ar netizamu ahtrumu un eegahschas, no neweena nebeedinats breesmigajā besdibenī, no kureenes drihs ween atskan ismisuma kleedseeni, waidi no eewainoteem un sakroploteem, kuri weens pehz otra isleen no nosista laudsem. Kur tad te ir zilweku mihlestiba? Waj ta nebuhtu bijuse wisbreesmigakā zeetsirdiba no manis? Manā dsimtenē, — domaju, ka pee jums ari, — par tamlihdsigu soli mani sauktu pee atbildibas, kā slepkawu.

Draugi, es gahju pa scho zelu. Es eedomajos, ka pahr besdibeni ir tilts. Es pahrleezinajos, ka tilta naw. Es dabuju sinat, ka daudsi no jums, besbehdigi un laimigi schinī minutē, dodatees us preekschu, bes ka juhs buhtu beedinati par breesmigo likteni, kursch juhs gaida. Es atgreesos atpakal no ta zela, pa kuru es gahju, lai juhs beedinatu. Es warbuht us kahdu brihdi jums laupischu preeku un jautribu, bet ar Deewa palihgu, isglahbschu juhs no bojā eeschanas. Waj to war saukt par zeetsirdibu? Waj tas gan nebuhs labs darbs no manis? Es gribu labak, lai mani skaita par zeetsirdigu manas zilweku mihlestibas dehl, nekā par labu, kad es pateesibā esmu zeetsirdigs. Wiszeetsirdigakais zilweks pasaulē ir tas, kursch tiz tam, ko Deews saka Sawā Wahrdā par breesmigām grehka sekam nahkotnē, bet zeesch klusu par winām, tapehz ka schām pateesibam naw wispahrigas peekrischanas.

Es daudf nerunaschu par saweem pascha usskateem, atteezotees us neatgreesuschos grehzineeku likteni nahkotnē. Maneem usskateem pascheem par sewi naw itin nekahdas wehrtibas. Wisas zilwezigās teorijas, kuras atteezas us scho jautajeenu, gluschi neko nenosihmē. Deews ir Wisusinatajs, bet mehs sinam par to tikai tikdaudf, zik Deewam patizis mums atklaht. Buhsim usmanigi pret Winu. Weens solotiks Deewa atklahschanu atteezotees us muhsu nahkamibu ir wairak wehrts, nekā simts pudu zilwezigas prahtneezibas. Tagadejā laikā tu dsirdi no wisām pusem: „Es tā un tā domaju par aiskapa dsihwi." Kas tad ir no ta, kad tu domā? Wiss jautajeens sastahw eeksch tam, ko par to domā Deews?

Juhs atradiseet to pantu, kuru es iswehlejos preeksch schis deenas runas: Mat. ew. 5:29: „Bet ja tawa labā azs tewi apgrehzina, israuj to un met nost; jo tas tew labaki, ka weens no taweem lozekleem pasuhd, nekā kad wisa tawa meesa top eemesta ellē." Eewehrojeet to, ka es peewedu pantu no kalna spredika. Es nemu winu no kalna spredika aif diweem eemesleem — pirmkahrt tapehz, ka winsch taisni saeetas ar manu mehrki, otrkahrt tapehz, ka daudsi muhsu laikā saka, ka lai gan wini neatsihst wisu Bibeli, wini tomehr atsihst kalna spredikī. Tā tad, es iswehlejos sawu tekstu taisni no tās Bibeles dalas, par kuru juhs wisi sakat, ka juhs winu atsihsteet. „Bet," juhs teikseet, „schis teksts ir alegorisks." Labi, peelaidisim, ka tas ir tā. Katrā sinā, wina nosihme ir ta, ka pahrzeest wirs semes wisslitako ir labak, nekā nokluht ellē, un schis ir taisni tas, par ko es, galwenā kahrtā, wehlos schodeen runat. Wiss zits ir labak, nekā nokluht ellē.

Sawu runu es eedalischu trijās dalās. Pirmkahrt, elles esamibas pateesiba; otrkahrt, kas ir elle, un treschām kahrtam, kā no winas isbehgt.

1. Elles esamibas pateesiba.

Neapschaubama pateesiba ir ta, ka elle ir.

Daudsi schinī pilsehtā jums teiks, ka wisi isglihtotee teologi wairs ellei netiz. Tas naw taisniba. Tas ir, us ko laudis wismihlak atsauzas, sajusdami sawa stahwokla breesmas un gribedami sewi apmeerinat, atbalstotees us mahzito domam. Neapschaubami pareisi ir tas, ka daschi mahziti teologi netiz ellei, bet wini nekad no elles naw atsazijuschees greeku walodas sinaschanas labad jeb dehl dsilas Jaunās Deribas pehtischanas. Neweens, kas greeschas pee Jaunās Deribas ar nodomu no winas mahzitees, bet ne lai peemehrotu winu saweem aisspreeduma usskateem, newar zitadi, ka eeraudsit winā skaidru peerahdijumu par elles esamibu.

Bet eedomasimees ka tas tā buhtu pateesibā. Peenemsim, ka wisi mahzitee teologi pateesi atsazitos tizet, ka elle ir. Tas wehl neko nepeerahditu; katrs, kas pasihst wispahrigo wehsturi un basnizas wehsturi, sin, ka laiku no laika

wisi isglihtotee laudis noleedsa mahzibas, kuras galu galâ israhdijâs par pateesam. Neweens Noas deenâs, isnemot paschu Nou, netizeja, ka buhs pluhdi, un tomehr pluhdi usnahza. Neweens Lata deenâs, isnemot paschu Latu, netizeja, ka Deews ispostis Sodomu un Gomoru, bet tomehr Winsch winas ispostija. Jeremija ar weenu no saweem draugeem bija weenigee zilweki Jerusalemê, kas tizeja tam, ko mahzija Jeremija par tuwojoschos Jerusalemes ispostischanu zaur Nebukadnezaru, bet wispasaules wehsture tik pat noteikti kâ Bibeles wehsture, mums saka, ka wiss tas burtiski peepildijâs, neskatotees us to, ka neweens ta laika sinibu wihrs neatsina to par eespehjamu.

Wisi teologijas wirseeni Jesus Kristus deenâs: wariseji, saduzeji, erodeeschi un ziti, saimoja Jesus Kristus praweeschojumu, atteezotees us Deewa nahkamo teesu par Jerusalemi, bet wehsture stahsta, ka, neskatotees us nesaskanu starp sinibu wihreem, wiss pateesibâ tâ notika, kâ Jesus Kristus bij praweeschojis. Nebij neweenas skolas Lutera un Husa laikâ un gandrihs neweena mahzita wihra, kursch nebuhtu noleedsis mahzibu par taisnoschanu zaur tizibu, lihds parahdijâs Huss, Luters un winu draugi, kas uszehla jaunu skolu, kurai wajadseja stahwet par Deewa pateesibu. Bet lagadejâ laikâ mehs atsihstam, ka Luteram bij taisniba, bet wisas Wahzijas, Franzijas, Anglijas un Skotijas uniwersitates maldijâs. Un tâ tad, ja wisi mahzitee sludinataji wirs semes noleegtu mahzibu par elli, tas wehl neko nepeerahditu.

Es saku, ka **elle ir**. Us kahda pamata? Pirmkahrt, us ta pamata, ka Jesus Kristus tâ saka, un tâ ari saka apustuli. Pats Deews tâ saka.

Ja juhs wehlatees, lai Jesus Kristus to apstiprinatu ar Sawu wahrdu, tad greeschatees pee Mat. 25 : 41: „Tad Winsch ari us teem pa kreiso roku sazis: ejat nost no Manis, juhs nolahdetee, muhschigâ ugunî, kas ir sataisits wellam un wina engeleem.“ Ja juhs wehlatees par to sinat zaur apustuļa Pawila wahrdeem, tad greeschatees pee 2. Tes. 1 : 8—9: „Ar uguns leesmam sodit tos, kas Deewu nepasihst un kas ir nepaklausigi muhsu Kunga Jesus Kristus ewangelijumam. Tee par sodibu zeetis **muhschigu samaitaschanu** no ta Kunga waiga un no Wina spehka godibas.“ Ja juhs wehlatees, lai to apstiprinatu apustuls Jahnis, tad greeschatees pee Jahn. par. 20 : 15. „Un kas netapa atrasts tai dsihwibas grahmatâ rakstits, tas tapa eemests uguns sankî.“ Ja wehlatees, lai to apstiprinatu apustuls Peteris, tad greeschatees pee 2. Pet. gr. 2 : 4, 9: „Jo ja Deews naw saudsejis tos engelus, kas apgrehkojuschees, bet tos nogahsis ellê un nodewis tumsibas saitem, ka tee taptu patureti us sodibu; tâ tas Kungs deewbijigos sin israut no kahrdinaschanas, bet netaisnos mozischanai paturet us soda deenu.“ Ja juhs wehlatees dsirdet apustuļa Juhdas wahrdus, greeschatees pee Jud. 14 un 15: „Redsi, tas Kungs nahks ar saweem daudf tuhkstoscheem swehteem, teesu turet par wiseem, wisus besdeewigos starp teem pahrmahzit par wiseem winu besdeewigeem darbeem, ko tee besdeewigee darijuschi, un par wiseem neganteem wahrdeem, ko tee besdeewigee grehzineeki pret winu runajuschi.“ Ja juhs wehlatees apstiprinajumu ar Jesus wahrdeem, kursch pehz Sawas nahwes nogahja semes dsiļumôs un atkal uszehlâs un usbrauza pee Tehwa labâs rokas (saprotams, Winsch sin, par ko runâ, jo Winsch bij tur), tad juhs to wahrdu atradiseet Parahd. 21 : 8: „Bet teem bailigeem un netizigeem un neganteem un slepkaweem un mauzineekeem un burwjeem un elku kalpeem un **wiseem melkuleem** buhs sawa daļa tai sankî, kas deg ar uguni un sehru; ta ir ta otra nahwe.“

Es saku, ka elles esamiba ir pateesa us **Jesus Kristus un wina apustuļu wahrdu pamata**, jo Deews tâ runâ zaur wineem. Weenigi teologi sawâ prahtneezibâ un dsejneeki sawôs sapnôs noleeds elli. Kristus wahrdi ir isturejuschi dewinpadsmit gadu simtenu pahrbaudijumu un weenmehr ir israhdijuschees par pateeseem. Nekahda teologijas skola, kahda wirseena wina ari nebuhtu, naw isturejusi pat dewinpadsmit gadus, un kad salihdsina Kristus mahzibu ar teologu mahzibu, tad naw gruhti pateikt, kurâ pusê ir taisniba.

(Turpmak wehl).

Pamoschanâs un swehtischanâs.

Pirmo kristigo seegelis.

Pehz **Gotfrida Arnolda**:

Kahdi bija pirmee kristigaji?

Tulk. **Schenija**.

(8. Turpinajums).

Zeturtâ nodaļa.

Esat pilnigi.

Pateesi, daudf labaka wehrtiba ir kahdai leetai, ja par to pat eenaidneeki ir speesti nolikt labu leezibu, nekâ kad tikai draugi un labwehli ween to dara. Pirmee kristigee weda tad ari tik newainojamu dsihwi, kuras preekschâ pat winu pretineekeem un negantakeem apmelotajeem beeschi bij janokaunas.

Mums ir usglabajuschâs diwas wisai interesantas wehstules, kurâm taisni tadehļ ir tik leela wehrtiba, ka zaur winâm tas Kungs sagatawo jauku usslawu is Sawu pretineeku un eenaidneeku mutes pret Sawu meesu, t. i., Sawu draudsi, kuru tee wajaja lihdf nahwei. Schis wehstules ir rakstitas 106. jeb 107. gadâ, un winu rakstitajs ir **Gajus Plinijs**, kahds romeeschu pilsehtas pahrwaldneeks Bitinijas prowinzê, un **keisars Trajans**. Minetâs wehstules skan muhsu tulkojumâ wahrdu pa wahrdam sekoschi:

„Gajus Plinijus wehlê keisaram Trajanam weselibu!

„Esmu usstahdijis sew par likumu, mans pawehlneek, wisôs sareschgitôs un schaubigôs jautajumôs greestees pee Tewis pehz padoma. Jo kas spehtu gan wehl labaki manu nesinaschanu un nesapraschanu apgaismot nekâ Tu? Pirms atnahzu schinî prowinzê, man nekad naw bijusi isdewiba peedalitees pee kristigo ismekleschanam; tapehz ari nesinu, us ko lai dibinatos ismekleschana, un zik leels lai buhtu sods. Esmu nesinaschanâ ari par to, waj sodit bes isschkiribas wezus un jaunus, wahjus un spehzigus wisus ar weenadu sodu, un waj atgreesigajeem un teem, kuri agrak bijuschi kristigee, bet tagad wairs nawa, drihkstetu apschehloschanu dahwat, un beidsot, waj drihkst sodit jau par to ween, ka schee zilweki sauzas sewi par kristigeem, jebschu zitadi tee nebuhtu ne zaur ko noseeguschees, jeb waj sodit tikai tos noseegumus kuri stahw sakarâ ar kristigo atsihschanu?

„Lihdf schim esmu rihkojees ar teem, kurus man par kristigajeem usrahdija, schahdi: es jautaju wineem: „Waj juhs esat kristigee?“ Kad tee atbildeja ar „ja“, tad es peedraudedams wineem nahwes sodu, atkahrtoju wehl otro un trescho reis tos paschus jautajumus; ja tee palika wehl jo projam pee sawa pirmâ apgalwojuma, tad ari padewu winus nahwes sodam. Jo par to biju neschaubigâ skaidribâ, ka — nemas neraugotees us winu atsihschanas saturu — jau sawas nepaklausibas un stuhrgalwibas dehl ween wini ir jasoda. Wisus tos no scheem besprahtigajeem, kureem bija romeeschu pilsonu teesibas, es nolehmu suhtit us Romu, lai tee tiktu no Tewis pascha teesati.

„Neeewehrojot wisu to, schis launums ir paguwis isplatitees ar apbrihnojamu weiksmi jo plaschôs apmehrôs. Apsuhdsibas ir stipri pawairojuschâs, kuru starpâ nahk preekschâ daschi it sawadi gadijumi. Tâ man tika peesuhtits ari kahds bes paraksta apsuhdsibas raksts, us kura atradâs daudsu wahrdi, kuri pee noklauschinaschanas leezinaja, ka wini nawa kristigee, un tahdi ari nekad naw bijuschi; us manu usaizinajumu wini peesauza ari deewus. Wini paklanijâs ari Tawas bildes preekschâ, kuru es liku atnest lihdf ar deewekļu bildem, pee kam tee pat nolahdeja Kristu, ko pateesee kristigee, kâ teek teikts, nekad nedarot. Tahdus es palaidu swabadibâ. Daschi ziti no usrahditeem sahkumâ gan apleezinaja, ka kristigee, bet wehlak to atkal noleedsa, isskaidrodami, ka wini esot gan agraki bijuschi kristigee, bet nu jau kopsch trim gadeem, daschi kopsch ilgaka laika un ziti pat jau kopsch 20 gadeem wairs tahdi neesot. Ari wisi schee peeluhdsa lihdf ar deewekļu bildem ari Tawu bildi un lahdeja Kristu. Par sawu agrako tizibu — lai ta nu buhtu noseedsiba waj maldischanâs — atkriteji paschi isteizâs sekoschi: wineem esot bijis eeradums kahdâ sinamâ deenâ pirms saules lehkschanas sapulzetees un ar dseesmam godinat Kristu kâ Deewu, pehz kam wini ir sawstarpigi apnehmuschees sargatees no wisa ļauna, atrautees no sahdsibam, laupischanam, slepkawibam, laulibas pahrkahpschanam, tahpat — wahrdu turet un kihlas atdot. Pehz tam tee esot atkal isschkihruschees, lai wehlaki atkal sapulzetos un bauditu kopigi weenkahrschu baribu, kas notizis gan jauktâ sabeedribâ, t. i. neeewehrojot kahrtu nedf dsimuma starpibu, bet pee tam pilnigâ tikumibas newainibâ; bet wisu to wini esot atmetuschi, lihdf dabujuschi eepasihtees ar manu preekschrakstu, kurâ es us Tawu pawehli biju issludinajis wisu tamlihdsigu sapulzeschanos aisleegumu.

„Lai nahktu pateesibai us droschakâm pehdam, man israhdijâs par wajadsigu minetos apgalwojumus pahrbaudit zaur spihdsinaschanam pee diwâm jaunawam, kuras schee kristigee sauz par „diakonisem“. Bet es tur wairak neka neatradu, kâ wisai muļķigi pahrspihletu mahntizibu. Lihdf ar to tad ari pahrtrauzu wisu tahlako ismekleschanu un greeschos tagad pee Tewis pehz padoma. Man leekas, ka wisa schi leeta ir deesgan swariga un padoma zeeniga, sewischķi eewehrojot leelo daudsumu lihdseepihto ļauschu. Jo daudsi, daschada wezuma un pee daschadâm schķiram un kahrtam peederigi ļaudis ir padoti schim breesmam un war katru deenu tanîs eekļuht. Un ne tikween kâ pilsehtâs, ari zeemôs un sahdschâs schi tumschâ mahntizibas liga ir isplatijusês plaschôs jo plaschôs apmehrôs. Tatschu man rahdas, ka wehl ir eespehjams scho ļaunumu apturet un leetu wirsit us labo pusi. Mana lihdschinejâ puhlina panahkumi aisleedf man duhschu saudet. Jo swehtnizas, — kuras es atradu gandrihf tukschas — teek atkal wairak un wairak apmekletas, un sen atmestâ swehtswinigâ upureschana ir atkal no jauna eesahkusês, tâ ka upura lopi, kureem lihdf schim truhka pirzeju, teek atkal waj rautin israuti. No ta war taisit slehgumu, ka buhtu eespehjams wehl leelu daudsumu ļauschu atgreest us labakeem zeļeem, ja atgreeschanâs gadijumâ teem tiktu dota likumigi apstiprinata apschehloschana.“

Us scho wehstuli keisars Trajans atbildeja:

„Trajans Plinijusam.

„Tawa istureschanâs, mans mihļais Plinijus, ismeklejot apsuhdsibas pret kristigajeem, ir bijusi pilnigi pareisa. Tatschu usstahdit schinî leetâ kahdu wispahrigu zeeschu likumu, kas buhtu peemehrojams katrâ gadijeenâ, ir tikpat kâ neeespehjami. Kristigos neusmeklê pats! Bet ja tee top usrahditi un winu waina peerahdita, tad nosodi winus us nahwi, tatschu ar scho weenigo isnehmumu, ka katram, kursch atsakâs no kristiguma un peerahda sawas noschehloschanas pateesigumu zaur muhsu deewu peesaukschanu, ir us schîs noschehloschanas pamata jadod apschehloschana — neeewehrojot nemas to, zik schaubigs tas ari nebuhtu sawas pagahtnes dehļ. Tatschu apsuhdsibas rakstus bes wahrda paraksta nekahdâ sinâ nedrihkst peenemt; ta buhtu ļaunakâ weida rihziba un manas waldischanas pamata likumeem gluschi pretiga.“

Is schim abâm wehstulem ir gaischi redsams, ka kristigee tika wajati newis kahdu noseegumu jeb nekreetnibu

dehļ, bet gan weenigi dehļ sawas atsihschanas, kà jau teem winu Kungs un Mahzitajs bij eepreeksch sazijis: „Mana Wahrda dehļ juhs tapseet eenihdeti no wiseem ļaudim."

Tad redsam tahļak, ka pat Kristus atkriteji sinaja wehstit tikai labu par saweem agrakeem tizibas beedreem.

Ari to redsam is abàm wehstulem, ka jau toreis „nesahle" bij eeweesuses starp spehzigi sasehluschajeem „kweeschеem", ka jau tad bij daudsi wiltigi brahļi un leekuļi kristigo pulkâ, kuru tiziba zihnas laikâ neistureja pahrbaudijumu.

Tas bij preeksch pahrejàm ustizigàm sirdim wisruhktakas sahpes. Tomehr wini neteesaja schos atkrituschos un nepazehlàs lepnâ uspuhtibâ teem pahri. Sewischķi preekschsihmigi ir tas, ka schis waronu pulks ar wisu sawu leelo mihlestibas ustizibu — kuru wini pat wisleelakàs nahwes breesmàs patureja preeksch Kristus, sawa Kunga un Mahzitaja — nekad neisslihdeja is sawas eekschķigàs sirdspasemibas. Katru pagodinajumu un winu pastahwiguma apbrihnoschanu pirmee kristigee atraidija ar dsiļu nopeetnibu; jo wini sinaja gan, ka ne wini paschi, bet Deewa Schehlastiba darbojàs zaur wineem.

Bet atkritejeem winu aisleegschanas nepalihdseja tikt no mokam waļâ, bet gan wehl pawairoja to zeeschanas. Jo kamehr ihstenee kristigee zeeta weenigi sawas atsihschanas dehļ, noleedseji tika patureti us slepkawibu un asinsgrehku apsuhdsibu pamata wehl ilgaki wangibâ un tapa gandrihs wehl neschehligaki moziti nekà pirmajee. Tatschu ahrejàs zeeschanas bija wehl tàs masakàs. Kur neschaubigajeem apleezinatajeem atlikàs wehl droscha zeriba us nahkamo godibu, un Kristus mihlestiba saldinaja winu nahwes mokas, tai weetâ nelaimigee atkriteji zeeta ļaunas sirdsapsinas mokas, un schis nemirstoschais tahrps winu sirdìs laupija teem pehdejo eepreezu nahwes breesmàs.

Scho winu zeeschanu starpibu wareja jau weegli lasit noteesato sejàs, kad wini tika westi us soda weetu. Tizigee dewàs droscheem soleem us preekschu, un winu sejas laistijàs ais eekschķiga meera un preeka. Sawas waschas wini nesa kà dahrgas rotas, usluhkodami sewi par bruhtem, kuras schinî isgresnojumâ teek peewestas sawam debesu Bruhtganam. Bailigee turpretim wilkàs lihdsi ar nedroscheem, trihzoscheem soleem, ar baiļu pilnu skateenu un nokahrtàm galwam, tà palikdami pat paganeem par issmeeklu, kuri winus saukaja par bahbam un saka pastalam.

Eewehrojot to, daudsi nelaimigee atgreesàs wehl pehdejâ brihdî; droschsirdigo mozekļu preezigais pazeetibas gars nahza daudseem atkritejeem par swehtibu, un wini par jaunu apleezinaja sawu Kungu, kuru tee wehl nesen bija tik negodigi aisleeguschi.

Tà mums teek stahstits par kahdu jaunawu, wahrdâ Bibliju. Sawàs leelajàs spihdsinaschanas mokàs wina patlaban gribeja isteikt breesmigakos apwainojumus pret kristigajeem, kad ta peepeschi, it kà no dsiļa meega usmosdamàs, issauzàs: „Kà mehs waretu ehst behrnus?" Preezigi wina atsinàs atkal par kristigo un tika mozekļu baram peeweenota.

Un taisni tai laikâ, kad Romas keisars isdewa pawehli, kà wiseem atkritušcheem kristigeem ir jadod peedoschana, un ka janosoda ir weenigi Kristus tizibas *apleezinataji*, taisni tad atgreesàs leelakais daudsums no atkritejeem. Daudsi agrakee tizibas noleedseji wehlejàs lai winus pahrklauschina wehl reis. Sogis lika winus aizinat preekschâ sawrup no ziteem, kà tahdus, kureem us keisara pawehli ir jadod swabadiba; bet sew un pahrejeem paganeem par leelu brihnumu atwestee atsauza ar dsiļu nopeetnibu sawus agrakos neihstos isteikumus, swinigi dodami godu Kristum. Te nelihdseja wairs ne schehlastibas apsolischana, ne schausmigako nahwes moku draudi — atgreesigee pateesibas leezineeki neļahwàs wairs no tizibas nowerstees.

Zaur to tas Kungs parahdija it gaischi, ka Winsch ari preeksch nabaga atkritejeem ir paglabajis sawas schehlastibas dahwanas, tà ka pee leelakàs atkriteju daļas pagodinajàs schi brihnischķà Deewa dahwana; wini tapa atgreesti no samaitaschanas zeļa atpakaļ, un it kà engeļi debesis preezajàs par schim isglahbtàm dwehselem, tà ari preezajàs wajatà Kristus draudse, ka ta nu wareja schos pasuduschos behrnus atkal par jaunu peeskaitit pee sawejeem.

(Turpmak wehl).

Bijuscha materialista, adwokata *Filipa Moro*:

Pasaule un winas deews.

(4. Turpinajums.)

Dewità nodaļa.

Kà Bibele isschķir scho jautajumu?

Ja rastos tahds netizigs skeptiķis-filosofs, kursch waretu tik pat gaischi isskaidrot pasaulê redsamos faktus kà Bibele to dara, tad wina mahziba jau buhtu peenemta no wisas zilwezes. Tas ir gluschi neapschaubami. Kadehļ tad no Bibeles dotais isskaidrojums pastahwigi teek atmests? Te mehs atkal sastopam apbrihnojamu parahdibu, mums wajag tikai eeskatitees Bibelê, lai redsetu, ka schis ir zilweka atkrischanas auglis, t. i. **eedsimtà zilweka sirds teeksme us netizibu.**

Ja, schi wisu pasauli apņemdamà plaschâ sistema ir **postischanas** sistema; wina satur sewî pasuschanas dihglus. „Pasaule paeet un winas kahriba." (1. Jahn. 2:17). Schis fakts ir pats par sewi deesgan saprotams, ta ka winu newajag apstiprinat ar Sw. Rakſteem. Bet kà gan buhs, kad notiks tas, ko Bibele saka, t. i. ka *wisus ļaudis, kuri saista sewi ar scho sistemu un winas preekschneeku, sagaida tas pats liktens, kahds sagaida pasauli un winas deewu?*

Dahrgais lasitaj! kà tu domà issargatees no schim breesmam? Warbuht tu zerè us saweem labeem tikumeem? us schkihstàm eegribam un us labeem darbeem? jeb tawa zeriba sastahw eeksch tam, ka wiss, **galu galâ greesisees us labu?** Waj tawa sirds naw aisnemta no schis pasaules darbeem, winas plahneem un winas godkahrigeem zenteeneem? Waj tawa nahkoschà labklahjiba neatkarajas no tahdas leetas isdoschanàs, kura ir saistita ar scho pasauli? Taisni eeksch tam pastahw schis pasaules galwenais usdewums (isnemot, protams, to gadijumu kad Sw. Raksti eenem zilweka dsihwê peenahzigo weetu); bet Deewa mehrkis pastahw eeksch tam, lai muhsu sirdis buhtu eenemtas no neredsamà un muhschigà; mums peenahkas gaidit Wina godibas atnahkschanu. (Tit. 2:13).

Tà tad, Sw. Rakstôs mehs atrodam pilnigu atbildi us katru jautajumu, kursch stahjas preekschà muhsu prahtam un atteezas us to, ka wisur, katrâ laikâ, kà zilweka sirdî, tà ari zilwezigôs darbôs peemiht grehks, slimiba un nahwe, aisnemdams ari eemeslus, kapehz pasaulê ir nelaimes gadijumi, iswirtiba un nahwe. Atbilde us katru tamlihdsigu jautajumu pastahw galwenâ kahrtâ pasinojumâ, ka tagadejà pasaule atrodas sem satana, un ne sem Deewa waras. Sewischkee wilzeeni, kurus mehs eewehrojam schis pasaules organisazijâ un us semes noteekoschâ darbibâ ir taisni tahdi, kahdus ari wajag sagaidit organisazijâ, kura ir radita un pahrwaldita no tàs personas, kuras aprakstu mehs lasam Sw. Rakstôs. Satans, pehz Deewa wahrdeem, ir kritis garigs radijums, apdahwinats ar leelu gudribu; winsch stahw pehz sawas gudribas augstak pahr wiseem ziteem radijumeem, winsch pawehl pahr milsigeem spehkeem un waram, bet tanî paschâ laikâ winam truhkst Deewischkàs warenibas; wina dsihwe ir pastahwiga pretoschanàs Deewam.

Schi leelà pateesiba, ka satans ir „schis pasaules deews," ir nepeezeeschama, lai saprastu eemeslus, kapehz ļaunums ir pasaulê; wina mums ir eedota no Pascha Wisuwarenà Kunga, lai muhs pasargatu no daudsàm breesmam, kas zeltos no schi fakta nesinaschanas, daudsi, pat no teem, kuri tiz Bibelei kà Deewa wahrdam, islaisch to is azim. Zaur to wini dodas dauds breesmâs; tahdu zilweku sirdis welti ustrauzas par neskaitameem ļaunumeem un nepilnibam schinî pasaulê. Bet ar scho swarigo pateesibu wisa nesapraschana isgaist; mums atklahjas, ka wisas behdigas parahdibas Deewa pasaulê, kuras mums rahdas neisskaidrojamas, ir pilnigi weetâ pasaulê, kuru pahrwalda satans.

Pehz Sw. Raksteem **seme** peeder tam Kungam ar sawu pilnumu." (Dahw. 24:1). Winsch suhta us semi leetu; Winsch winai dod saules gaismu; Winsch pawairo lauku raschu un semes auglus. Bet **pasaule** peeder satanam. Wina waldiba pahr pasauli ir atsihta un apstiprinata ar Sw. Raksteem. Satans parahdija muhsu Kungam **„wisas pasaules walstis** un winu godibu" (Mat. 4:8) un peedahwajàs atdot tàs Winam, tikai sem weena noteikuma. Jesus, wina preekschlikumu atraididams neapstrihdeja satana teesibas us scho pasauli. Tà tad, pasaule ari lihds schai deenai peeder satanam. Jesus apstiprinaja scho faktu wehl weenreis, drusku wehlak, teikdams: „Jo schis pasaules wirsneeks nahk un neneeka nespehj pahr mani" (Jahn. 14:30). Pehdigais wezais apustulis, neilgi preeksch sawas nahwes, aprakstot schis pasaules leetu stahwokli, saka **„wisa pasaule** ir nogrimusi ļaunumâ" (1. Jahn. 5:19). Tas Kungs Jesus sazija, ka pasaule winu eenihdeja, tapehz ka Winsch leezinaja par winu, ka „winas darbi ir ļauni" (Jahn. 7:7). Tas Kungs nezildinaja un neusslaweja **neweenu** pasaules leetu, kamehr ļaudis lepojas ar sasneegteem panahkumeem. Tas Kungs skaidri apsihmeja wisas schis leetas, nosaukdams winas bes kahda mihkstinajuma par **ļaunàm**. Un lihds schai deenai ļaudis, kuri tahdâ paschâ kahrtâ wehrtè pasauligas leetas, top no wiseem eenihdeti.

No swara ir weenmehr turet preeksch azim sekoscho, ļoti eewehrojamo un raksturigo wilzeenu schinî milsigâ organisazijâ, kuru nosauz par „pasauli." Saprotams, ka ļaudis par winu preezajàs; wini nehma dalibu winas usbuhwê un winas attihstibâ; bet tanî paschâ laikâ, katram zilwekam sewischki jaatsihstas, ka wina peedalischanàs schinî darbibâ **nebij brihwprahtiga**.

(Turpmak wehl).

Dschona Motta*):

Rihta stunda ar Deewu.

Tulk. L. R.

Tagadejâ laikâ weena no preezigakàm parahdibam Kristus basnizas dsihwê ir peeaugoschais skaits kristigo, kuri peekopj rihta stundu ar Deewu. Sem schi isteizeena ir domata katras deenas wismas **pirmàs pusstundas** swehtischana satiksmei ar Deewu zaur godbijigu Deewa Wahrda (Bibeles) mahzischanos un Deewa luhgschanu.

Kahds sewischks labums ir schahdai rihta lasischanai? Nerunajot nemas par wispahrigo labumu, kas zeļas no godbijigas Bibeles mahzischanàs un no satiksmes ar Deewu, wajag to eewehrot, ka paschâ deenas sahkumâ dwehsele ir wiswairak usnehmiga. Prahts schai laikâ ir atspirdsinats zaur nakts atpuhtu un naw tik aisnemts ar darbu kà zitâ deenas laikâ. Pee tam ari agra rihta ahrigee noteikumi ir wislabwehligaki. Pirmà stunda, galwenâ kahrtâ, ir **klusa stunda**. Wakarejàs skanas ir norimuschas, un schis deenas laizigee trokschni wehl naw muhs aisnehmuschi. Schinî stundâ weeglak sazit: „Mana dwehsele, esi klusu us Deewu" (Dahw. 62:6); weeglak ispildit pawehli: „Apstahjatees un atsihsteet, ka Es esmu Deews" (Dahw.46:11). Tahlak, nodalot **pirmo** deenas stundu preeksch Deewa luhgschanas weenatnê un preeksch Bibeles mahzischanàs, mehs sewim **nodroschinam** scho stundu. Weegli war notikt, ka lasischana un luhgschana tiks saihsinata, pahr-

*) Wispasaules kristigu studentu sabeedribas galwenais sekretars.

traukta jeb pawisam nenotiks, ja mehs to atlikfim uſ zitu laiku. Atteezotees uſ to mums jaeewehro Mak=Tſcheina wahrdi: „Man deenas wislabakàs ſtundas japawada ſatikſmê ar Deewu. Tà mans laiks teek wiswehrtaki un wisaugligaki pawadits un tapehz winu nedrihkſt noſtumt uſ pehdejo plahnu.“

Rihta modriba **ſagatawo muhs** uſ ikdeeniſchko zihnu ar ļaunumu eekſch un ahrpus mums. Mehs negaidam, kamehr eenaidneeks mums uſbruks, lai tad apgehrbtu brunas un twertu pehz ſchkehpa, bet mehs apbrunojamees agrak, eekam ſatans ir atradis iſdewigu brihdi mums uſbrukt — eekam mehs laſam rihta laikrakſtu, eekam ſahkam ſarunas ar ziteem ļaudim, eekam keramees pee deenas darbu apſpreeſchanas. Weenmehr ir derigi eenaidneekam preekſchâ aiſſteigtees.

Rihta ſtundas peekopſchanai ar Deewu ir paſtahwigi un pateeſi **reſultati** dſihwê un kalpoſchanâ Deewam. Satikſmes truhkums ar Deewu paſchâ deenas ſahkumâ ir pirmais eemeſls, kapehz mums wiſu deenu naw labu panahkumu ſatikſmê ar zilwekeem un zihnâ pret ļaunu.

Kad Franzei Hawergal praſija, kapehz kriſtigai baſnizai naw leelu panahkumu, tad wina iſſkaidroja, ka tas ir tapehz, ka leelakâ daļa tizigo nepawada pirmo rihta ſtundu weenatnê ar Deewu. Nekad neaiſmirſiſim dſiło pateeſibu no Fabera, ka „muhſu darbu garigà mehraukla ir tas ſtahwoklis pee Deewa, kuru mehs eenemam pee muhſu darbeem.“ Lai muhſu dſihwe, muhſu wahrdi un darbi wiſu darba deenu paturetu garigo ſpehku, tad mums wajag eekahrtot dſihwu un pilnigu ſatikſmi ar Deewu. Kapehz atlikt ſcho ſatikſmi kaut uſ weenu ſtundu wehlak? Kapehz apmeerinatees ar zilwezigeem ſpehkeem, kaut ari uſ ihſu brihdi, kad Deewa ſpehks war zaur mums darbotees wiſu deenu?

Reſkatotees uſ rihta laſiſchanas leelo noſihmi, daſchi tizigee apgalwo, ka wineem **naw laika** katru deenu upuret preekſch tàs kaut puſſtundu. Pahrſteidſoſchi ir tas, ka wisdarbigakee tizigee no lajeem*) un garidſneekeem par wiſeem maſak peewed tamlihdſigas atwainoſchanàs un paraſti paſchi peeturas pee rihta laſiſchanas. Neſin waj atradiſees kahds tizigajs, kurſch godigi un ar labu apſiņu turedamees pee ſchi noteikuma weena waj diwi mehneſchu laikâ, nebuhs pahrleezinajees, ka **ſchi beſ ſchaubam ir wislabakâ laika iſleetoſchana, un ka wina nekawè paraſto darbu.** Winſch atradis, ka rihta laſiſchana pamudina winu eedalit ſawu laiku taupigaki un apſinigaki iſleetot winu un ſkatitees uſ wiſu ko no pareiſaka redſes ſtahwokla. Winſch eeſahk deenu ar eekſchkigu lihdſſwaru ſem Deewa Gara wadibas, un tapehz ſtrahdâ meerigi, noteikti, beſ leelakas puhleſchanàs un laika tehreſchanas. Tas iſſkaidro, beeſchi mineto, Lutera paradumu — diwreiſ un trihsreiſ ilgaku laiku pawadit luhgſchanâs, kad winſch paredſeja kahdai deenai ſewiſchkas gruhtibas un pahrbaudiſchanas.

Lai ſanemtu wisleelako labumu no rihta laſiſchanas, tad ir nepeezeeſchami eewehrot ſekoſchus noteikumus. Wiſpirms, **peetureės pee negroſamas apnemſchanàs eewehrot rihta laſiſchanu.** Schai ſinâ jabuht ļoti noteiktam un nekad newajag peelaiſt iſnehmumu, ka, ſinams, tikai tahdâ gadijeenâ, kad uſ to ir ſanemts teeſchs aiſrahdijums no augſcheenes. Nepadodees meegainibai, ſtahdamees pee rihta laſiſchanas, un ja wajadſigs, tad eepreekſch paſtaigajees. Nodod Deewam preekſch ſchis ſwarigas leetas netikai ſawu meeſu, bet ari ſawu prahtu „par dſihwu upuri“ (Rom. 12 : 1).

Apdomâ eepreekſch, kâ tu pawadiſi Deewam ſwehtito ſtundu. Ziti winu eeſahk ar ihſu luhgſchanu, pehz tam eedſiļinajas Bibelê, pahrdoma laſito un beidſ atkal ar luhgſchanu. Sinams, newajag pahrak zeeſchi peeturetees pee kahdas metodes. Sargees ſchini ſinâ no formaliſma un eeraduma. Ir labi nedarit ſchai ſtundâ daudſ ko daſchadu.

Pahrleezinees katru rihtu, luhgſchanas ſtundas paſchâ ſahkumâ, kahdâ ſtahwoklî tu atrodees pret Deewu. Ja tewî ſlehpjas wehl neiſſuhdſets grehks, ļauna eegriba, jeb gars, kas ir pretigs Kriſtum, tad wiſu to wajag iſlabot, pretejâ gadijumâ tu newareſi ſanemt to, ko Deews grib tew dot ſchinî deenâ. **Grehks ir breeſmiga leeta.** Winſch muhs pilnigi atſchķir no Deewa. Tapehz par welti gaidit pateeſu garigu palihdſibu zaur Bibeles laſiſchanu un luhgſchanu, kamehr mehs wehl negribam atſtaht katru ſinamu grehku. Laimigs ir tas, kas katru deenu eeſahk un pabeidſ ſatikſmê ar Deewu un kas war ſazit ar Dawidu: „Es uſmoſtos un wehl eſmu pee Tewis.“ (139 : 18).

Atmini katru rihtu **rihta laſiſchanas pateeſo noſihmi.** Kapehz es winu peekopju? Waj tikai tapehz, lai ſew dotu teeſibas ſazit, ka es ſawu peenahkumu eſmu iſpildijis, jeb lai ſawu ſirdsapſiņu apmeerinatu, tapehz ka reiſ eſmu apnehmees tà darit? jeb tapehz, lai iſſtrahdatu Bibeles tematus un garigas pateeſibas par labu ziteem? Nepeezeeſchami wajag weenmehr paturet prahtâ to, ka ſchis ſtundas pateeſâ noſihme paſtahw eekſch tam, lai **ſatiktos ar Deewu,** dſirdetu Wina balſi, ſanemtu no Wina padomus un ſpehku, kas man palihdſês wiſu deenu patikt Winam domâs, wahrdôs un darbôs.

Iſmeklê un atſihmê jau eepreekſch tàs Sw. Rakſtu weetas, kuras tu gribi pahrdomat pee rihta luhgſchanas. Wiſam ſagatawojoſcham darbam ſchinî ſinâ wajag buht padaritam jau eepreekſch. Ir labi nemt atteezoſchàs weetas no pamahzoſchàm un praktiſkàm Bibeles daļàm. Winàm jabuht ihſàm un zik ween eeſpehjams, ſawâ iſſtrahdajumâ nobeigtàm, bet zitreiſ wehlams ari eedſiļinatees tahdàs weetâs, kuras ir kahdâ ſakarâ ar kahdu wiſpahrigu tematu. Naw gruhti, dahwinot ſchim darbam daſchas ſtundas laika, peeteekoſchi iſſtrahdat tematus preekſch weſela gada.

Eedali wairak laika luhgſchanai. Wina ir wajadſiga ne tikai laſiſchanas ſahkumâ un beigâs, bet ari paſchai Bibeles laſiſchanai, pahrdomaſchanai un pehtiſchanai

*) Negaridſneeki.

janoteek luhgschanas garâ. Tikai zaur scho mehs isbehgsim formalismam un padarisim rihta modribu par leelu pateesibu un spehku muhsu dsihwê.

Atminees, ka rihta lasischanas stunda ir **eekschkiga klusuma stunda**. Ir labi apstahtees kahdreis pehz luhgschanas jeb pa Bibeles lasischanas laiku un klausitees us to, ko tas Kungs wehlas sazit tawai dwehselei. Par daudsi beeschi mehs peepildam luhgschanas stundu ar sawàm paschu domam un luhgschanam un neatstahjam nemas laika preeksch klausischanàs. Par muhsu eekschkigo stahw... beeschak war teikt ar wahrdeem: „Klausees, Kungs, jo Taws kalps runà," nekà: „Runà, Kungs, jo Taws kalps klausàs" (1. Sam. 3:10). Ir gruhti padotees pawehlei: „Apstahjatees un atsihsteet, ka Es esmu Deews." (Daw. 46:11).

Kad mehs attahlinam is sawas dwehseles pasaules trokschnu skanas, aisdsenam satana kahrdinaschanas, beidsam klausitees us muhsu domam par rihtdeenu, pawehlam noklust muhsu ruhpju jautajeenu un pat luhgschanu balsij, — tad mehs dsirdam to kluso, maigo Deewa balsi, kura ir labi pasihstama pateeseem Kristus mahzekleem. Wina balss tad naw lihdsiga stipras wehtras gruhdeeneem, nedsi semes trihzes dahrdeeneem, bet wina lihdsinas „klusai, lehnai wehsminai" (1. Kehn. 19:11. 12). Ne par welti ap. Pawils muhs grib pahrleezinat, lai mehs lasam Deewa Wahrdu un wisadi zenschamees eeturet eekschkigu klusumu. Winsch sinaja, ka ir wajadsiga dedsiba un noteiktiba, lai sasneegtu scho leelo noslehpumu.

Kas peekopj rihta lasischanu? Muhsu domas apstahjas pee daschàm personam Bibeles laikôs; pee Mosus, kursch redseja Deewu waigu waigâ, un agrâs rihta stundâs Deews winam atklahja likumu; pee praweescha Esajas, kursch sazija: „Winsch usmodina ikrihtu, winsch usmodina manu ausi, ka es dsirdu, itkà tee, kas top mahziti" (Es. 50:4). Pee praweescha Jeremijas, kuram Deewa schehlastiba, „bij ikrihtu jauna" (Raud. ds. 3:23), un pee kehnina Dawida, kursch sazija: **„Rihtôs,** ak Kungs, klausi manu balsi, rihtôs es us Tewi gribu sataisitees un skatitees" (Daw. ds. 5:4), un kursch atkahrtoja: „Es usmodischos ar **rihta blahsmu,** es Tew pateikschu" (Daw. ds. 57:9. 10). Winsch ismahzijâs zaur peedsihwojumeem, ka „laba leeta ir rihtôs isteikt Tawu schehlastibu" (Daw. ds. 92:2. 3). **Jesus Kristus peemehrs** ir łoti pamahzoschs. Mehs lasam, ka „no rihta gaikôs winsch zehlàs un isgahja; un nogahja kahdâ weentulâ weetâ un tur Deewu peeluhdsa" (Mark. 1:35). Kahda teika saka, ka pirmeem kristigajeem bijis paradums agri no rihta Deewu luhgt. Webb-Peplo raksta: „Wiseem leeleem swehtajeem bij paradums agri zeltees" un winsch buhtu warejis peemetinat, ka wini zehlàs agri, pirmam kahrtam, tamdehł, lai eesahktu deenu klusâ satiksmê ar Deewu. Nahk atminâ tahdi zilweki, kà Ruterfords, Mak-Tscheins un Andrejs Bonars, Weslejs un Witfilds, Dawids Brenerds un Henri Martinsch, Juris Millers, Hedsons Tehlors un ziti. Par Jasepu Alleinu, scho eewehrojamo XVII. gadu simtena sludinataju, saka, ka winsch katru rihtu, laiku no pulksten tschetreem lihdsi astoneem, pawadija luhgschanâ un Bibeles lasischanâ, un ja gadijàs, ka tuwejais kalejs eesahka sawu darbu agrak, nekà winsch sawu rihta luhgschanu, tad winsch issauzàs: „Kà schis zilweks apkauno mani! Waj tad mans Kungs naw labakas kalposchanas zeenigs, nekà schi kaleja saimneeks?"

Pee mana nesenà zełojuma ap semi us mani atstahja dsiłu eespaidu daudsee jaunee zilweki, wihreeschi un seeweetes, kurus satiku, kas bij dewuschi solijumu peekopt rihta lasischanu. Wisi Indijas misionari, kà wihreeschi, tà ari seeweetes, kuri pabeidsa S. Amerikas un Leelbritanijas uniwersitates, kahrtigi peekopj rihta lasischanu. Us Zeilonas salas es nebiju tik pahrsteigts par skaisto, brihnischko stahdu walsti, ne tik daudsi par paganu swehtnizam un basnizam, zik par tamiłu*) studentu pulkeem, kuri agrâ rihtâ luhdsa Deewu sem palmam ar atwehrtàm Bibelem rokàs. Es apmekleju mahzibas eestahdi Lewantê (Sirijâ), kur, pehz pehdejà pahrskata, wairak kà diwi simti sehnu un jaunekłu peekopj rihta lasischanu. Otru tahdu skolu, par kuru to paschu waretu teikt, — pat kristigâs semês, — es nesinu! Wispasaules kristigo studentu saweenibas sastahwâ ir 11 daschadu semju kristigas saweenibas, bet is winàm Kinas kristigà jauno łauschu saweeniba ir weenigà, par kuru 1897. g. wareja sazit, ka wisi winas darbigee lozekłi katru deenu eesahk ar Bibeles lasischanu un Deewa luhgschanu. Ne Amerikâ un ne Anglijâ jeb Skandinawijâ, bet **Japanâ** — kad tur apmekleju augstako mahzibas eestahdi — jaunee zilweki, weetejàs kristigas saweenibas lozekłi, usmodinaja mani agrak kà stundu preeksch saules lehkschanas un aisweda ais pilsehtas, pahri eelejai us slaweno puku pakalnu, kur wineem bij parasts rihta agrumâ kopigi lasit Ewangelijumu un Deewu luhgt.

Teescham preeksch katra weena no mums zełas jautajums: **kapehz es nepeekopju rihta lasischanu?** Es nesinu otru eeradumu kristigâ dsihwê, kursch atnestu wairak swehtibas, kà nepahrtraukta rihta lasischanas peekopschana. Waj tad es pateesi prahta un apsinas teesas preekschâ peelaidischu, lai kautkas mani atturetu no tik swehtigas labdarigas apnemschanàs? Waj es waru peewest kahdu atwainoschanos jeb peeteekoschu eemeslu, us kura pamata es waretu nedahwinat wismas pirmo pusstundu deenâ luhgschanai un Bibeles lasischanai? Kas war mani no ta atturet? Waj tad pateesi Deews nepeelaidis? Katrâ sinâ ne!

Waj ne ahtrak par wisu — mans pascha „es", kursch tik łoti grib mihkstulibu un tik łoti baidas no eeraduma, kursch ir gruhts preeksch meesas. Satans mums leek łoti daudsi schkehrschlus zełâ! Ja winsch newar muhs pawisam atturet no Bibeles lasischanas un Deewa luhgschanas, tad winsch arween zentisees muhsu laiku eeschaurot tà, lai mehs schis leetas eesahktu, zik ween war, wehlaki. Waj es esmu ar meeru, **lai tas maksà ko maksadams,** peesawinat

*) Paganu tauta Riht-Indijâ.

scho nepeezeeschamo eeradumu? **Ko tas maksas?** Buhs pareisak jaeedala guleschanas laiks, t. i., wajadsês agrak zeltees, warbuht, agrak eet gulet un nekawet tik dauds laika welti; warbuht tas usreis neisdosees, un nahksees west sihwu zihnu, stingri usmanit sewi un pateesi buht modrigam luhgschanâ. **Waj es esmu ar meeru par tahdu maksu eeguht to eeraschu,** kura tik zeeschi ir saistita ar uswaru dsihwê un ar aagligu kalposchanu Deewam? Ja es esmu ar meeru, tad kad beidsot es apnemschos peesawinatees scho eeraschu?

Bet waj es wareschu pastahwet pee schis apnemschanas? Deews dod spehku; Winsch „eeksch jums padara ir gribeschanu, ir padarischanu pehz Sawa labâ prahta" (Wil. 2 : 13).

Dschona Benjena:

Pahrpilniga schehlastiba preeksch ta leelakà starp grehzineekeem

jeb

ihss atstahsts par leelo Deewa schehlastibu eeksch Kristus pee Wina nabaga kalpa Dschona Benjena.

(7. Turpinajums).

56. Schi lihdsiba neisgahja man no prahta dauds deenas; wisu scho laiku es sewi redseju pasuduschâ, behdigâ stahwoklî un mani radâs degoschas slahpes un wehleschanâs buht weenam no teem, kas atradâs saulgosî. Tagad es wareju luhgt Deewu, kur ari neatrados: mahjâs un us zela, istabâ un us lauka; un beeschi no wisas sirds dseedaju peezdesmit pirmo Dawida dseesmu: „Apschehlojees par mani, ak Deews!" jo es wehl nesinaju, kur es ihsti esmu.

Manai dwehselei usbruhk jaunas schaubas.

57. Es ari nekà newareju nahkt pee preezigâs pahrleezibas, ka man ir tiziba us Kristu; un apmeerinaschanâs weetâ schak sinâ, es sahku redset, ka manai dwehselei usmahzas jaunas schaubas par swehtlaimibu nahkotnê; sewischki bij schaubas, waj es esmu isredsets? Bet ko tad, ja schehlastibas deena jau buhtu pilnigi pagahjuse un nobeiguses?

Nemeers par manu isredseschanu.

58. Zaur schim diwi kahrdinaschanam biju loti behdigs un nemeerigs, daschreis zaur weenu, daschreis zaur otru. Un no sahkuma, — man jasaka par manas isredseschanas jautajumu, — es redseju, ka kaut gan dedsu itkà ugunî atrast zelu us debesim un godibu, un kaut gan nekas mani no ta newareja nowehrst, tomehr schis jautajums mani tà wajaja un atnehma duhschu, ka es biju tà, sewischki daschreis, itkà wiss mans meesas spehks ari buhtu atnemts zaur wina waru. Ari sekoschâ rakstu weeta likâs itkà sanihtu wisas manas wehleschanâs: „Tas nawne no zilweka gribeschanas, ne no zilweka skreeschanas, bet no Deewa apschehloschanas." Rom. 9 : 16.

59. Ar scho rakstu weetu es nesinaju, ko eesahkt, jo es skaidri redseju, ka ja leelais Deews zaur sawu besgaligo schehlastibu un mihlestibu neiswehletu mani par schehlastibas trauku, tad nekahds labums nebuhtu, ja es ari wehletos un ilgotos un puhletos, lihds mana sirds luhstu. Tadehl schee jautajumi mani neatlaidigi pawadija: kà tu wari sinat, waj esi isredsets? Un ko tad, ja tu neesi? Kà tad?

60. „Ak Kungs," es domaju, „ko tad, ja nu es pateesi neesmu isredsets?" „War jau buht, ka tu neesi," sazija Kahrdinatajs; „teescham tà war buht," es domaju „Nu ko tad wairak," sazija satans, „tad jau tikpat labi beigt tahlak puhletees; jo ja tu pateesi neesi no Deewa isredsets un iswehlets, tad jau newar ne runa buht par tawu pestischanu. Jo tas nawne no zilweka gribeschanas, ne no zilweka skreeschanas, bet no Deewa apschehloschanas."

61. Pee schim leelam wisa mana gudriba beidsâs, es nesinaju, ko teikt un atbildet us schim kahrdinaschanam (teescham, es nemas nedomaju, ka satans mani tà waja, bet ka ta ir mana pascha gudriba, kas mani wed pee schi jautajuma); ka tikai isredsetee dabû muhschigu dsihwibu, tam es bes kaweschanâs usreis sirsnigi peekritu, bet waj es esmu weens no teem, tas, luhk, bij tas jautajums.

Loti behdigs un nospeests.

62. Tadehl wairak deenas es biju loti behdigs un nospeests, un beeschi, pastaigajotees, es biju gataws nokrist us weetas pee semes, tik wahjsch bij mans gars; bet kahdu deenu, kad wairak nedelas biju pawadijis behdigs un sagahjis, tadehl ka es tagad gluschi atmetu wisas zeribas, jebkad sanemt muhschigu dsihwibu, sekoschais teikums ar leelu swaru eekrita man prahtâ: „Skatatees us senajam ziltim un luhkojeet, kas us to Kungu palaudamees buhtu palizis kaunâ?"

Bibeles panta apgaismo un eestiprina manu dwehseli.

63. Zaur to es tiku loti apgaismots un eestiprinats sawâ dwehselê; jo tai paschâ azumirklî tas man tà tika isskaidrots: Eesahz ar 1. Mosus grahmatas sahkumu un lasi lihds Jahna Parahdischanas grahmatas beigam, un raugi atrast, waj tur jebkad ir kahds, kursch ustizejâs tam Kungam un buhtu pasudinats tizis. Pahrnahzis mahjâs es tuhlin gahju pee sawas Bibeles redset, waj es wareschu atrast to teikumu, neschaubidamees, ka es winu tuhlin atradischu; jo winsch bij tik swaigs un tik spehzigs un eepreezinoschs preeksch mana gara, ka likâs, winsch ar mani runaja.

64. Nu, es mekleju, bet neatradu, tikai winsch no manis neatstahjâs. Tad es prasiju papreeksch weenam labam zilwekam, tad otram, waj wini sinatu to weetu, bet wini nesinaja. Par to es brihnijos, ka weens tahds teikums

tà peepeschi un ar tahdu eepreezinaschanu un spehku satwer un paleek manâ sirdî, un ka tomehr neweens to newar atrast (Es neschaubijos, ka tas ir atrodams Sw. Rakstôs).

Atradu to pantinu Apokrifôs.

65. Tà es turpinaju apmehram gada laiku un ne-wareju atrast to weetu; bet beidsot, eeskatotees Apokrifu grahmatâs, es to atradu Sir. gudr. 2:10. Tas, papreeksch, mani drusin pahrsteidsa; bet tà ka man pa scho laiku bij jau wairak peedsihwojumu ar Deewa mihlestibu un laipnibu, tad tas mani masak trauzeja, sewischki kad es pahrdomaju, ka, lai gan schi panta nebij starp tàm rakstu weetam, kuras mehs sauzam par swehtàm un kanoniskàm, tomehr tà ka schis teikums bij daudsu apsolijumu summa un kodols, tad mans usdewums bij peenemt no wina eepreezu; un es slaweju Deewu par to wahrdu, jo winsch no Deewa bij man dots; un schis wahrds wehl tagad daschreis spihd manâ preekschâ.

Manas schaubas par schehlastibas deenu.

66. Pehz schi, tàs otràs schaubas usmahzàs man ar waru: „Bet ko tad, ja schehlastibas deena ir jau pagahjuse? Ko tad, ja tu esi palaidis garam schehlastibas laiku?" Tagad es atminos, ka kahdu deenu, pastaigajotees pa lauku, es biju loti nodarbinats ar schim domam: „Bet ja nu schehlastibas deena ir pagalam?" Un lai manas behdas pawairotu, tad Kahrdinatajs stahdija man preekschâ tos labos lautinus Bedfordâ un weda mani us domam: tà ka schee jau ir atgreesuschees, tad tikai winus Deews isglahbs schaî apgabalâ, bet es esmu atnahzis par wehlu, jo wini jau bij sanehmuschi swehtibas pirms manas atnahkschanas.

67. Tagad es biju leelâ noskumschanâ, domadams, ka tas pateesi tà waretu buht. Es staigaju schurp un turp, waidedams par manu behdigo stahwokli, turedams sewi dauds sliktaku kà tuhkstosch gekus, tadehl ka tik ilgi esmu kawejees un pawadijis tik dauds gadus grehkâ; arween issauzos: „Ak, kaut es agrak buhtu atgreesees! Ak, kaut es preeksch septineem gadeem buhtu atgreesees!" Es paliku pat loti dusmigs us sewi, domadams, kapehz man nebij wairak gudribas, tad nebuhtu isneekojis sawu laiku, lihds mana dwehsele un debesis ir pasuduschas.

68. Bet kad es jau ilgi tà biju bailês nomozijees un tikko spehju spert wehl soli, tad, gandrihs taî paschâ weetâ, kur es biju sanehmis manu pirmo eedroschinajumu, sekoschee wahrdi eeschahwàs man galwâ: „Speedi tos nahkt eekschâ, lai mans nams top pilns; bet wehl ir ruhmes." Luk. 14:22. 23. Schee wahrdi, sewischki „bet wehl ir ruhmes", bij man saldi wahrdi, jo teescham, zaur teem, domaju, ir skaidri redsams, ka **debesis ir weetas deesgan preeksch manis**; un wehl wairak: kad tas Kungs Jesus runaja tos wahrdus, tad Winsch domaja par mani, un Winsch, sinadams, ka nahks laiks, kur es buhschu bailu nospeests, itkà preeksch manis nebuhtu wairs weetas pee Wina kruhts, jau eepreeksch isrunaja schos wahrdus un lika winus usrakstit, lai es zaur wineem atrastu palihdsibu pret scho semo kahrdinaschanu. To tad es pateesi tizeju.

Saldi wahrdi.

(Turpmak wehl.)

Teologijas daktera Henrija C. Fischa

Garigu pamoschanos wehsture.

(3. Turpinajums.)

Kà zehlàs mahntiziba un kà „tas grehka zilweks" eeguwa eespaidu un kà pateesa deewbijiba nowahrga turpmakôs garôs gadusimtenôs, tas nepeeder pee muhsu apraksta. Wisu scho laiku Deewam bij pateesi laudis, bet winu wehsture ir gandrihs neisdibinama.

Aprakstot jaunakàs pamoschanàs buhs ehrtak eedalit winas daschadôs periodôs, kurus war apsihmet sekoschi:

1. Leelà reformazija, ihsti sahkàs **14**. gadu simtenî un turpinajàs lihds **16** g. simtenim, lihds Lutera deenam, kursch nomira 1546. g.

2. Deewa darbs **17**. g. simtenî, Owena, Leitona, Benjena, Bakstera, Flawela deenâs; pehdejais nomira 1691. g.

3. Leelà pamoschanàs **18**. g simtenî, ap 1740. g. Witfilda, Wesleja, Edwardsa, Breinerda un Tenentu deenâs.

4. Pamoschanàs (rewiwals) **19**. g. simtenî, sahkot no apm 1790. lihds, teiksim, 1840. g.

5 Pamoschanàs 1857—1860.

Pamoschanos pirmais periods: 1310.—1560. — Mehs atrodam Deewa schehliga darba sihmes pat taî garajâ un tumschajâ naktî, kad pahwestiba waldija gandrihs pa wisu pasauli. Laiku pa laikam radàs is winas klehpja personas, kuras sazehla protestu pret winas leelajàm besdeewibam. Bes schaubam ari ahrpus winas klehpja bij nepahrtraukta rinda ustizamu un nesamaitatu pateesibas leezineeku, tà ka us nizinoscho jautajumu, kur bij protestantu tiziba preeksch Lutera, mehs waram atbildet; „Bibelê" un „Pidmontas eelejâs".

14 g. simtenî wajag buht bijuschàm leelàm pamoschanam, jo Bohemijâ ween, kur ewangelijs bij sew atradis zelu, tika rehkinati 1315. gadâ ne masak kà 80.000 leezineeku preeksch Jesus tizibas.

Tà atkal, taî paschâ gadu simtenî, Jahnis Wiklifs, „reformazijas rihta swaigsne" pasludinaja gaismas auschanu, un daudsi atgreesàs pee tà Kunga. Winsch nomira 1384. g., bet Jahnis Huss (ds. 1376.) tapa atgreests zaur wina raksteem; un parahdijis warenu eespaidu pateesibas dehl, winsch apseegeleja sawu leezibu mozekla leesmâs 1415. g. Scheroms no Prâgas peenehma Husa (sawa drauga un meistara) mahzibas un ari nomira pee moku staba gadu wehlak.

Dsimis 1483. g. Martinsch Luters ar saweem beedreem satrizinaja pahwesta troni lihds pamatam. Un schis wisai eewehrojamais darbs, pateesibu sakot, bij **tizibas pamoschanâs**. Dr. J. W. Aleksandrs saka ar wisleelako

apdomibu: „Ta ir noschehlojama maldiba, usskatit scho moralisko kustibu kà weenkahrschu domu wirseenu un usskatu pahrmainu, jeb kà weenkahrschu zihnu dehl apsinas brihwibas. Bes schaubam ari tas nahza lihds; bet dsihwibu un spehku wisam tam dewa gariguma sajuhta, peedsihwota pahrleeziba, atgreeschanàs, swehta bijaschana un swehts preeks, jauna radijuma deewigàs teeksmes, tas eespeedàs semès un pahrnehma weselu kontinentu. To dwehselu personiga intrese, kuras atradàs agonijâ dehl isbehgschanas no nahkamàs dusmibas, peedewa intresi leelajeem jautajumeem starp pahwestibu un reformaziju. Ilgi paslehptàs Bibeles peepeschà atwehrschana laju preekschâ bij kà saules atgreeschanàs pehz nakts Grenlandê. Winas staru atspihdeschana dewa sapraschanu weenteesigeem; un tuhkstosch gadijumòs pelagianeeschu*) maldibas atmeschana un Kristus peenemschana notikàs weenâ laikâ neisschkirami. Nekad pehz pirmo kristigajo laika nebij bijis tik plaschs nemeers tizibas dehl; nekad nebij bijuschas tik daudsi atgreeschanàs. Reformatoru, sewischki Martina Lutera un Jahna Kalwina atklahtibai dotàs wehstules, rahda, ka leela dala no winu laika bij aisnemta zaur padomu un eepreezas doschanu jautadameem, pahrleezinateem un kahrdinateem zilwekeem; un eewehrojama dala winu drukato darbu pahrrunà tikai taisni tos punktus, kuri ir no wisleelakàs intreses wispahrigas pamoschanàs laikâ muhsu deenàs."

Schis apbrihnojamàs pamoschanàs attihstiba bij tahda, ka neskatotees us basnizas un walsts saweenotàm pretestibam, wiseem preekschrakstieem preti, par spihti moku benkeem un sahrteem, ewangeliskàs tizibas mahzibas drihs pahrnehma Wahziju, Franziju, Schweizi, Hollandi un Leelbritanijas salas. Papreeksch nahza Lefewrs, Farels un ziti — Franzijâ; tad Zwinglis — Schweizê, un gandrihs taî paschâ laikâ reformazijas milsis Martinsch Luters — Wahzijâ, katrs pawadits no dedsigu un spehjigu palihgu pulkeem, kà no garidsneekeem, tà no walstswihreem: Melanchtons, Kalwins u. z. — sludinataji, mahziti wihri, prinzischi un augstas kahrtas zilweki. Drihs nahza Tindals ar sawu drukato anglu Jaunderibu — Anglijâ; Hamiltons, Wischarts, Jahnis Noksis — Skotijâ; Tausens — Danijâ; Laskis — Polijâ; Olaus Petris un Laurenzs — Sweedrijâ, un pasemigaki wahrdi bes skaita — wisàs malàs. Wisi schee sazehlàs usreis, jeb drusku ihsakâ kà gadusimtena zeturkschna laikâ, zaur Deewa, noslehpumaino Garu un darbibu, un uswaroschi nostiprinaja Ewangelijuma pateesibu tagadejàs protestantiskàs semês

„Skotijâ," saka Kirktons, „wisa tauta atgreesàs kà weens wihrs. Redsi! sche ir tauta, dsimuse weenâ deenâ; ja, sakauseta weenâ draudsê un apseegeleta kà aka, ar swehtswinigu swehrestu un deribu." To paschu saka Fleminga sekoschais apskats is wina „Sw. Rakstu peepildischana": „Brihnischkiga leeta, wehrta, ka par winu brihnas un slawe nahkamòs laikòs, ir tas reformazijas swinigais laiks (Skotijâ), kad tas Kungs sahka apmeklet sawu draudsi. Zik ahtri isplatijàs Kristus walstiba; un kà pateesibas apleezinataji bareem wairojàs, ne-eewehrojot wisleelakos draudus no teem, kuru pusê toreis bij waldiba un wara." Noksa leeziba naw masak isteizoscha: „Pat muhsu eenaidneeki war leezinat, zik leelu un schkihstu pateesu tizibu Deews ir nodibinajis muhsu starpâ."

Hollandê schis darbs notika ar spehku. Daudsi bij „tizibas un Sw. Gara pilni" un zaur teem daudsi tika „tam Kungam peewesti." Menno Simons un ziti eeweda draudsês leelus mahzekļu pulkus, no kureem tuhkstoschi, nepateesi nizinati un wajati, tapa par mozekleem pateesibas apleezinaschanas dehl. Un tà wisur mahziba par taisnoschanu bes darbeem „wareni auga un uswareja."

Tomehr jasaka, ka schis darbs leelâ mehrâ gahja atpakaļ. Reformazijai paschai bij wajadsiga reformazija; un kas no pahwestibas wehl winâ bij palizis, tas nesa atteezigus auglus. Ari wajaschanas darija sawu sahpigo dalu. Mozeklu ugunis beeschi aisdegàs Franzijâ, Hollandê, Schweizijâ, kamehr Anglijâ kehnineenes Elisabetes waldischana bij tik breesmiga, ka atschkihruschees tizigee is wisadàm schķiram tika isklihdinati un peespeesti noturet sawas sapulzes wisleelakâ slepenibâ. Jekabs I, kautgan israhdidamees dedsigs presbiteeschu aisstahwis Skotijâ, bij tikpat akls un breesmigs kà Elisabete. „Es wineem mahzischu padotees", winsch teiza par puritaneem, „jeb es winus israidischu is walsts, jeb wini redsès wehl ko launaku." Un wini waj nu behdsa, jeb isturejàs klusi, zeredami gandrihs bes zeribas us labakeem laikeem.

Kà Deews pateesi atmineja sawu leetu un atkal atdsihwinaja to darbu, kursch padaļai bij atpakaļ gahjis, to mehs redsesim nahkoschâ pamoschanos periodâ.

(Turpmak wehl.)

Is Wentspils.

Iswilkumi is wehstulem.

(3 Turpinajums).

Mihlais brahli eeksch Kristus!

Pateizos Jums par Juhsu pamahzibu. Es swehtdeen mantoju jaunu sirdi. Es gribu par Jums aisluhgt Deewu.

Frizis L.

Esmu swehtdeenas skolotaja, tomehr lihds schim nebiju tà sapratuse par Swehto Garu, kà tagad zaur Jums, no Deewa swehtito brahli. Tagad waru sazit: ja un amen! Jesus ir mani no wiseem grehkeem schkihstijis un laimigu darijis, tapat ari manus wezakus, kuri bija tizigi, tomehr tagad wehl dedsigaki tapuschi Lai Deews Jums palihds!

„Un pasaule paeet un winas kahriba, bet kas Deewa prahtu dara, tas paleek muhschigi. 1. Jahn. 2:17.

Anna W.

*) Kristiga sekte, dibinata 5. g. simteni, kura apgalwoja, ka zilweks ar pascha spehkeem war tikt swehts.

Es neispehju Jesum Kristum par to pateiktees, ko Winsch pee manis ir labu darijis. Zaur Juhsu pamahzibam schinis deenâs mantoju jaunu sirdi un dabuju grehku peedoschanu. Un no schi brihscha es negribu atstahtees no Jesus Kristus. Lai tas Kungs Jums palihds wehl daudsi dwehseles atgreest pee Jesus. Es par Jums luhgschu Deewu, lai Winsch Jums dod spehkus strahdat.

T. P.

Zeen. mahzitaja kungs!

Pagodinos lihdsdalit, ka gribu no wisas sirds jaunu dsihwi eesahkt. Juhtos sewi tagad tik laimigu, tik swabadu no wisa, kas lihds schim nospeeda sirdi. Es mu pee-dewuse wiseem eenaidneekeem un gribu us preekschu zenstees wairs neapkaitinat un negrehkot. Sirsnigi pateizos par Juhsu usupureschanos. Juhsu wahrdi man weenumehr stahwês atminâ. Deews lai Juhs stiprina un lauj wehl ilgi strahdat Wina wihna kalnâ.

Marija B.

Zeen. Fetlera kungs!

Es waru sawas sirds patees leezineeks buht, jo to labu, ko es esmu gribejis, es neesmu spehjis padarit, bet, to launu, ko es negribeju, to es dariju. Bet zaur Jums no Deewa es esmu sajutis brihnischku spehku, kas manim lihds schim naw bijis. Deews, tas Wisuspehzigais Kungs, lai tas man scho leelo laimi un sirds meeru un preeku palihds lihdsi galam pasargat, ka atkal nekristu kahrdinaschanâ. No wisas sirds apnemos es ari par Jums Deewu to Wisspehzigo Kungu luhgt, lai Winsch Jums Juhsu spehkus simtkahrtigâ mehrâ pawairotu un palihdsetu scho swehtigo gara darbu turpinat un atgreestu no launa wehl daudsi tuhkstoschas netizigas dwehseles.

S. J., Mahjas ihpaschneeks.

Mihlotais br. W. F.!

Man tagad ir apmehram 15 gadi, bet ihstenibâ, kad es Jums sazischu, zik wezs es esmu, tad es skaitischu sawu wezumu no ta laika, kad es mantoju jaunu sirdi un grehku peedoschanu, t. i., otrdeenas wakarâ 26. martâ. Wisu to laiku, kamehr es esmu dsihwojis pasaulê, es sajutu, ka es ne preeksch weena neesmu dsihwojis un esmu bijis kâ kahds akmens, kam naw dsihwibas, bet kad Sw. Gars mani pamodinaja, tad es tapu par dsihwu radijumu.

Wentspils tirdsneezibas skolas skolens A. M.

Pateizos mihlam debesu Tehwam, kas zaur Sw. Garu un Sawu Wahrdu tik spehzigi strahdaja pee daudsâm sirdim, ari pee manas sirds, kas Winam pakal staigadama bij palikusi weenaldsiga un gurdena; preezajos, ka Sw. Gars manim lika sajust un rahdija, ka waru atgreestees atpakal pee pirmâs mihlestibas us Winu.

Jahnis F.

Pateizos no wisas sirds par Juhsu pamahzibam. Esmu daudsi ko mahzijusees, kas lihds schim man nebija skaidribâ. Lai ta Kunga Gara dahwanas nahk par Jums wehl wairak, ka wehl daudsi dwehseles teek pee ta Kunga peewestas. Par wisu to lai ir slawets ta Kunga Wahrds!

K. K.

Es biju Juhsu sapulzê 31. martâ un 1. aprilî. Sanehmu to, ko sen jau biju luhgusi un wehlejusês: jaunu sirdi, kura Jesu mihlê. „Deews dod Swehto Garu teem, kas luhds, teem, kas luhds, muhsu Pestitajs tâ sazija.“

L. P.

Tas Kungs ir mans gaischums un mana pestischana, no ka man bihtees? Tas Kungs ir manas dsihwibas stiprums no ka man bailotees? Dahw. ds. 27 : 1.

Es tizu tam Trihsweenigajam Deewam un pateizos no sirds Jesum Kristum par Wina leelo schehlastibu, jo Winsch man, nabaga grehzineekam, ir peedewis wisus noseegumus. Wina Wahrds lai ir slawets muhschigi muhscham! Amen.

E. Z.

Dahrgais, mihlais br. W. Fetler!

Mehs loti preezajamees par to, ko esam sanehmuschi zaur Deewa schehlastibu. Mehs Jums wehlam, lai tas Kungs Jums atwer ta Wahrda durwis tunat Kristus noslehpumus.

To wehlê S. familija.

Dahrgais br. Fetler!

Muhsu dwehseles slawê to Kungu, kursch Juhs pee mums ir suhtijis. Sw. Raksti ir mums wairak atklahjuschees, un esam Deewam tuwaki nahkuschas, karstaki Winu un Wina Wahrdu eemihlejuschas un zeram, ka tas Kungs ari muhsu luhgschanu paklausis un neleegs mums Sawa Sw. Gara kristibu. Luhdsu aisluhdseet ari par mums, kaut Winsch muhs apgehrbtu ar spehku no augscheenes.

Emilija T.
Aline A.

P. S. Gods Deewam, mana luhgschana ir paklausita.

A. A.

Tikdaudsi waru Jums pasinot, ka esmu jaunu sirdi mantojuse un pilnigi tam Kungam atdewuses un gribu Winam sewi atdot lihds muhscha wakaram.

Irene S.

M. br. eeksch Kristus!

Neissakot tuhkstosch pateizibas, pirmkahrt Deewam, kas Juhs suhtijis nahkt us Wentspili, un otrkahrt Jums, ka Juhs Deewam paklausidami nahzat us Wentspili. Wispirms es rakstischu to, kâ mahzijos Deewu pasiht. No jaunibas es lasiju Bibeli un tiku kristita 13 gadus weza un 10 gadus biju baptistu draudsê. Pehz tam noliku Bibeli pee malas un domaju, kad sin to zelu, tad ir deesgan, ka wehl reis palasos un eju basnizâ. Biju ari par jaunu, saprast Deewa wahrdus, un tahlak, zik dsihwam eeksch Deewa Wahrda ir jabuht, to nemekleju nemas saprast. Tâ dsihwoju, kamehr paliku gluschi remdena Aisgahju pee wihra, kas neluhds Deewu, ta man bija swescha leeta, bet par

gadeem ari es eeradu Deewu neluhgt. Es tikai tad luhdsu, kad man bija kahdas behdas un kad wihrs neredseja. Sahku lasit daschas stahstu grahmatas un us basnizu gahju reti, tikai aif gara laika.

1912. g. no gara laika es skatijos us sawàm grahmatam, ko lai es nu palasu? Gribeju atkal nemt stahstu grahmatu, bet eekschkiga balss man sazija: „Kapehz tu wairs nelasi to mihlo grahmatu, kas tew bija tik mihla behrnu deenàs?" Tad es winu nehmu un lasiju, un wina man tapa loti mihla. Man nahza prahtà, ka jamekle sadraudsiba ar Deewu. Zihnotees, sastapos ar buschineekeem. Winu tizibu es nepasinu, wini sazija, ka wini esot us ihsta pamata, tikai wini nahkschot pee Kristus, tuhkstosch gadu walstibà un ari zaur sawu mahju wakarina bandischanu. Tà mekleju swehtakas Deewa behrnu sapulzes.

Es buhtu norauta atkal zaur otru eepasihschanos, bet es prasiju trihs wakarus Deewam, ja wini naw Deewa behrni, tad lai Deews man to parahda sapnî. Un Deews man atklahja, ka wini tahdi naw. Bet kur nu atradis karstakus Deewa behrnus? — Aisgahju us „Silo Krustu", sarunajos ar St. kundsi par daschàm rakstu weetam. Un tad apnehmos karsti luhgt Deewu, kamehr Winsch man rahdis to ihsto zelu. Deews paklausija manu luhgschanu. Es aisgahju us Juhsu sapulzem un atradu to, ko mana dwehsele mekleja: Sw. Gara darbibu un kristibu. Newaru wisu aprakstit, zik daudf no Jums esmu mantojuse, bet wiss ir palizis kà elje us manas dwehseles.

Sirds leezina, ka es redseju Juhs kà Eliju, ko tas Kungs solijis pehdejà laikà suhtit. Luhgschu Deewu par Jums, lai Juhs wehl ilgi warat Wina wihna kalnà strahdat un lai dod Jums pastahwigus spehkus eeksch Wina. Sweizinu Juhs eeksch Kristus.

E. P, Mahjas ihpaschneeze.

No Leel=Platones.

Lai gan muhsu Latweeschu tautina peeder pee kristigas tizibas, tomehr winas kristigums ir palizis pahrak sekls un pawirschs. Pehdejôs gadôs sewischki jaunàs paaudses — kas ir tautas seedi — nahkamiba ir sabojata no ateisma, tolstoisma un ziteem „ismeem." Kristigajums waj nu kà tukscha eeraścha ahrigàs formàs teek peekopta, jeb atkal kà gluschi newajadsiga atmesta. Un isnahkums ir tas, ka tauta bes spehka un mehrka grimst arween dsiłak postà un launumà. Gadusimteneem ejot un nahkot kristigajums ir beeschi tizis apklahts ar dsihwes puteklleem un zilwezigeem isskaidrojumeem. Un taisni tad kad likàs, ka kristigajums eet us beigam, tas atkal pazehlàs is gruweschееm un atjaunotà gaismà rahdija atsewischkàm personam, draudsem un weselàm tautam muhschibas zelu. Pehdejôs gadôs ari daschôs muhsu dsimtenes kaktôs ewangelijums sahzis daschadà weidà atjaunotà gaismà spihdet, un weens, otrs ir pamodees no meega. Pee tahdeem kakteem war peeskaitit ari Leel=Platoni.

Diwus gadus atpakal deewischkà dsirkstele sahkuse spihdet Sihpkinu mahjàs, apgaismodama saimneeka, br. Sankowska sirdi, wina gimeni un wehl diwas, trihs personas. Bet gaismu un uguni newar apslehpt, ta jarahda ziteem. Tapehz ari br. Sankowskis swehtdeen 21. julijà, bija eeluhdsis pee sewis Jelgawas dr. sludinataju br. Laubertu lihds ar kori un saaizinajis sawus radus un kaiminus, lai kopigi pawaditu scho deenu pee Deewa wahrda. Lai gan laudis sche ir atturigi, tomehr minetà deenà bija eeraduschàs kahdas 80—100 personas. Starp klausitajeem ari bij Leel=Platones muischas ihpaschneeka kundses mahsa, baronese Vihstram, kura pehz sapulzes sirsnigi pateizàs runatajam br. Laubertam un isteiza sawu noschehloschanu, ka pehdejà laikà starp muischneezibu un tautu iszehluses suhtama seena, tomehr Kristus wisus weenojot un eeksch Wina esot w i s i kà w e e n s. Pehz ihsa eewada sapulzes rihkotajs, nama tehws br. Sankowskis apsweiz sapulzetos ar pantinu: „Jo tik loti Deews pasauli mihlejis, ka Winsch sawu weenpeedsimuscho Dehlu naw taupijis, bet nodewis, lai wisi tee, kas tiz us Winu, dabù muhschigu dsihwoschanu." Winsch paskaidro, ka saaizinajis sawus radus un pasihstamus ne tadehl, lai dsihtu kahdu propagandu un aizinatu winus pee kahdas sektes, bet lai lihdsdalitu teem un eepasihstinatu ar Pestitaja mihlestibu, ko peedsihwojis sawà sirdî. Pehz tam br. Lauberts sazija runu, par tematu nemdams Jesus Kristus wahrdus: „Atgreeschatees no grehkeem un tizat ewangelijumam," eedalidams sawu runu diwàs dalàs: 1) kas ir atgreeschanàs, ta ir nahkschana pee Kristus un peenemschana Winu par dsihwes noteizeju, zaur to teek nodroschinata muhsu nahkotne. Un 2) kas ir tizet ewangelijumam, ka Kristus nopelns salihdsina muhsu pagahtni, ko mehs panahkam zaur tizibu. Koris dseedaja wairak dseesmas, kas sewischki patika klausitajeem. Sche jaatsihmè, ka tamlihdsigàs sapulzès, kuràm ir ewangelisazijas raksturs, sewischki wajadsetu dseedat tikai ewangeliskas dseesmas, weenkahrschas, saprotamas. Pehz pirmàs sapulzes, wisi klausitaji, kuri grib palikt us pehzpusdeenas sapulzi, tika usaizinati palikt us pusdeenu. Pee pusdeenas galda dahrsà, kà ari wehlak, tika pahrrunats weens, otrs nopeetns dsihwes jautajeens.

Starplaikà no pirmàs lihds otrai sapulzei wehl koris noskandinaja weenu, otru dseesmu, pehz tam atkal islihdsdami kirschôs pa br. Sankowska plascho augłu dahrsu. Mahsa Sankowsky atstahsta, ka pehrngad loti nahkuschi kirschôs meluce straśi, us ko br. Lauberts atbild, ka schogad buhschot atkal noehst „Jelgawas straśi". Pehzpusdeenas sapulzè br Lauberts runaja par pasuduscho dehlu, norahdidams, ka zilweze no grehkà krischanas lihds muhsu deenam ir pasaudejuse no Tehwa usitzetàs mantas, un tapehz wisi zilweki ir nabagi un

teem janahk atpakaļ mahjàs pee Tehwa, kursch tos mihli gaida.

Pehz beigam, schķirotees weens otrs sirsnigi pateizàs par wisu.

Wareja manit, ka sapulzes weenam, otram bija noskaidrojuschas wiņa aisspreedumus. Deewa wahrds negreeschas tukschà atpakaļ, tapehz jatiz, ka tas sahks kahda sirdi dihgt un nahkotnè parahdis augļus. Tureenes apkahrtnè ir zeeta seme, kas gruhti strahdajama, bet dod labu raschu; tas pats sakams atteezotees ari uf tureenes garigo darbu. Kad tureenes ļaudis modisees, tad wini daris leelus darbus.

Tapehz wisu pazeetibu, lehnam uf preekschu. Jadomà, ka tamlihdsigas sapulzes br. Sankowskis ari uf preekschu isrihkos. War ari istikt ar masak dseedatajeem, warbuht wehlak war if paschu widus sastahdit masu kori.

Strahdà un luhdf, luhdf un strahdà!

Kahds no weeseem.

Is Golgatas Nama wehstures grahmatas.

Iswilkumi is wehstulem G. N. pirmòs gada swehtkòs (10. martà).

Mahsa E. J.

Es slaweju to Kungu ik deenas! Tas Kungs ir mans preeks, Wiņa Wahrds man saldais medus! Es slaweju to Kungu, ka Winsch pee mums ir atsuhtijis Sawa Wahrda kalpu. Es esmu jaunu spehku un daudf swehtibas saņehmuse no ta Kunga. Slawets lai ir ta Kunga Wahrds!

J. A—s, is Wentspils.

Daw. Ds. 72, 10 11

Kehnini no Tarsisa un no tàm salam atnesis meslus. Arabijas un Sebas kehnini atwedis dahwanas. Wisi kehnini Wiņa preekschà klanisees, wisi pagani Wiņam kalpos.

A. K., 28 g. weza.

Nowehlu daudf Deewa swehtibas un schehlastibas nahkoschà gadà. Esmu grehku peedoschanu saņehmuse „Latweeschu Beedribas sahlè", 3. martà 1912. g. Tas Kungs ir man daudf laba darijis. Winsch ir mani brihnischki wadijis un eepreezinajis mani behdàs un dewis tizigus draugus, kas man ir pareiso zeļu rahdijuschi. To, ko no Jums esmu mantojuse, to agrak nekad nebiju sawà sirdi sajutuse. Deewu esmu mihlejuse weenmehr, bet Pestitaju wehl nebiju skaidri atsinuse, tapehz ka Bibeli lasiju loti maf, bet no ta laika, kad atsinu sawus grehkus, juhtos laimiga ar sawu Deewu. Pestitaju es mihlu tagad wairak, Bibele ir mihla, un wisa mana dsihwe ir no jauna ussahkta. Luhdsu ik deenas to Kungu, lai Winsch mani stiprina tizibà, apgaismo wairak un palihdf pastahwet kahrdinaschanàs lihdf galam. Mana sirds wehleschanàs bija ta, lai tas Kungs suhtitu latweeschu tautai kahdu spehzigu sludinataju, un tas Kungs ir suhtijis mihlo br. F. Slawets lai ir tas Kungs!

E. B.

Tas Kungs Jesus ir nahzis meklet un swehtu darit to, kas pasudis! Martà ir gads pagahjis no ta laika, kad Juhs turejat sapulzes „Latweeschu Beedribas namà". Es weenu no schim sapulzem wareju apmeklet. Tas Wahrds no ta Kunga bija dsihws, ko Juhs runajat uf manu dwehseli, un krita labà semè. Man radàs slahpes wairak dsirdet. Es apmekleju katru sapulzi ko Juhs, br. F., noturejat, un katrs wahrds, ko Juhs runajat, bija kà debesu rasa manà sirdi! Patureet ari mani sawàs aisluhgschanàs, jo es ari par Jums sihnos luhgschanà. Tas Kungs lai ir slawets par wisu! Amen.

E. N., 44 g. weza.

Gads ir pagahjis, kur Juhs pirmo reif dsirdeju „Latweeschu Beedribas" sahlè, peektdeenas un sestdeenas wakaru, tad Juhs lasijat 1. Jahn. gr. 4. nodaļu par to, ka Deews ir mihlestiba. Lai gan zaur Deewa schehlastibu jau agrak biju mantojuſi droschibu un preeku, ka esmu atpestita, es sajutu leelas slahpes pehz taisnibas un dsiļakas Rakstu isskaidroschanas, par ko es Jums sirsnigi pateizos. Pagahjuschà, 1912. g., es esmu daudf swehtibas saņehmuse, sewischķi swehtigi bij sestdeenas wakari — tizigo sapulzes, kur wareja swehtitees tam Kungam. Tagad mana leelakà wehleschanàs ir, kaut wisi nahktu pee pateesibas atsihschanas! Tas Kungs man ir dewis spehku wiseem netizigeem leezinat no Kristus mihlestibas, kà ari par to, ko Jesus preeksch manis ir darijis. Pee wisa, ko es tagad daru, waj runaju, man pastahwigi ir prahtà tee wahrdi, ko Pawils rakstijis Efeseeschem: „Un neapbehdinajeet to Swehto Deewa Garu".

Teescham, labums un schehlastiba mani pawadis wisu manu muhschu, un es palikschu ta Kunga namà weenmehr.

L. S.

Mana sirds slawè to Kungu, ka Winsch mani ir apgaismojis wairak un wairak redset sewi un ne zitu grehkus un zitu kļuhdas. Winsch mani wed uf taisnibas zeļa Sawa wahrda labad. Zauru gadu Winsch mani ehdinajis ar breedouscheem kweescheem zaur runato un rakstito wahrdu. Slawa un pateiziba wiņam muhschigi muhscham! Es luhdsu lai Winsch swehti Sawu darbu un strahdneekus „Golgatas Namà." Lai pluhst swehtibas straumes uf wisàm pusem bef gala un bef mehra!

Mahsa M. A.

Mihlais br. F.!

Es daudf ko esmu no Jums mantojuſi preeksch sawas dwehseles pestischanas. Kad es Juhs pirmo reif redseju

„Latw. Beedr. Namâ," tad Juhs dseedajat dseesmu: „Ak, Jeruſaleme, modees!" Tas man tà eeſpeedàs ſirdî un ta dseeſma palika tik dahrga, kamehr nahzu tik tahli, ka tizibâ, ar karſtu ſirdi, tam Kungam Jeſum roku ſneedſu. Tagad mans preeks naw uſ papira uſrakſtams! Es ſlaweju to Kungu par Wiņa leelo ſchehlaſtibu! Es iſſauzos lihdſ ar Dawidu: „Teizi to Kungu, mana dwehſele, un neaiſmirſti, ko Winſch tew laba darijis. Winſch tew peedod wiſus tawus grehkus un puſchko tewi ar ſchehlaſtibu un apſchehloſchanu." Es biju gan agraki jau tiziga. Gahju pee „Brahlu Draudſes." Bet es pee Jums eedama ſahku wiſu gaiſchaki un ſkaidraki ſapraſt. Bibele man tagad ir jauna grahmata, man ſlahpſt wiņu laſit. Jeſus wahrds ir ņehmis manâ ſirdî jaunu noſihmi un Wiņa aſins ſpehks ir manai dwehſelei ļoti dahrgs.

Mans maſais 6 gadus wezais dehliņſch luhdſ Deewu: „Mihļais Jeſu! peedodi manus grehkus, peepildi mani ar mihleſtibu. Swehtî br. Fetleri. Paſargà manu mammiņu, atgreeſ' manu papiņu, paſargà manu brahliti. Kriſti mani ar uguni!" Man tahds preeks dſirdet! Es tihri domaju, lai kahdreiſ Juhs dſirdetu, winſch nekad neaiſmirſt Juhs pee wahrda peeſaukt.

Beidſot es Juhs luhdſu, mihļais brahli, luhdſeet par manu wihru.

Brahlis A. Sch.

„Eſeet ſirſnigi ſweizinati muhſu Kunga Jeſus Kriſtus wahrdâ. Zeenijamais Deewa kalps br. F.! Schajâ dahrgajâ jubilejas deenâ ſlaweju Deewu no ſirds un dwehſeles par to, ko eſmu mantojis zaur Juhſu ſludinaſchanu Golgatas Namâ. Tas Kungs dewis uſwaru par grehkeem un atklahjis Sawa Swehta Gara noſlehpumu, kas mums lihdſ ſchim bija apſlehpts. Ta Kunga wahrds lai ir augſti teikts un lai top pagodinats ar un zaur wahrdeem un darbeem. Laipni luhdſu, aiſluhdſeet par juhrneekeem (es zeļoſchu projam uſ Seemeļa Ledus juhru un ari tur wehlos paſludinat ta Kunga wahrdu, lai ari tur ta Kunga wahrds top pagodinats), ja Jums buhtu eeſpehjams, kad tas Kungs Jums dos uſ ſirdi, ſawas nopuhtas neſt Trona preekſchâ."

J. B., 43 gadus weza.

„Pehz wiſeem peedſihwojumeem garigâ ſinâ domaju, wairs neweenam zilwekam neklauſit un ar neweenu nedraudſetees; gan wehl kahdas reiſas aiſgahju Deewwahrdu ſapulzês, bet nekur preekſch ſewis neatraſdama dſihwibu, Deewa ſpehku, ſwehtibas, arween uſſkreedama uſ aiſam, nebij preeks ſapulzes apmeklet. Paliku ſehrâs luhgſchanâs weenatnê pee Jeſus kahjam, tikai ar trihsweenigo Deewu preezadamàs un pat wehledamàs aiſmirſt wiſu zilwezi, kur Jeſus meers un mihleſtiba neeemahjo un ſwehti neſtaro. Gada laiku weenatnê pawadijuſei, man reiſ atſkaneja wehſts, ka Rigâ tapis atwehrts „Golgatas Nams," kur tiks Deewa wahrdi mahziti, ſirds par to ļoti preezajas, waj gan ko jauku, dahrgu ſaſneegſchu? Preekâ nu eeſchu luhkotees, wajtur gan Jeſus meers un mihleſtiba buhs atrodama. Zik tad buhtu ſwehtlaimigi!"

„Kaut tikai Deews buhtu ar ſcho darbu, Jeſus Kriſtus ſchehlaſtiba, Swehta Gara darboſchanàs, ſpehks un wara," — ar tahdu ſirſnigu wehleſchanos eerados Golgatas Namâ un dſirdeju W. F. Slaweju Deewu, ka atradu, ko ſirds wehlejas, kà ſtipras, dahrgas Deewa ſwehtibas iſpluhda, ſpehkâ ſtaroju, ſirſnigu pamahzibu dſirdedama, ka nedrihkſt buht neweens eenaidneeks, ka wajag Deewam behrniſchki uſtizetees, ſchkihſtitees, lai eemantotu Deewa labprahtibu, ka Jeſus ir beſgaligi mihlams, u. t. t. Tà tad Deewa Jeſus darbi ir beſgala brihniſchki, mihleſtibas, ſchehlaſtibas pilni. Ak, kahda man tagad laime! Neſpehju Deewu noſlawet, kas man tà dewees paſihſtams!"

Dseedat tam Kungam!

Kora dseeſmas ar notim, rakſteeni par kori un dseedaſchanu.

Kahds wahrds kriſtigeem dseedataju koreem.

Ikweens, kas darbojas muhſu draudſchu korôs, buhs pahrleezinats, ka neweens koris naw ſwabads no kahdas ſliktas parahdibas, kura wiſôs korôs ir weena un ta pate, tikai leelakâ waj maſakâ mehrâ. Katrs koris pee ſewis daudſ un daſchadi puhlas atraſt lihdſekļus, kà ſcho ſehrgu iſdſeedet, bet lihdſſchinejee panahkumi wehl ļoti truhzigi.

Un ta kà ſchi leeta naw tik weenaldſiga, tad es domaju nekad nebuhtu par daudſ runats jeb rakſtits tam noluhkam, lai atraſtu lihdſekli ta ļaunuma nowehrſchanai. Tadehļ gluſchi neweetâ nebuhs ari mans rakſteens, kurâ gribu iſſazitees ne atſewiſchki par kahdu kori, bet wiſpahrigi par to leetu.

Galwenàs ſlimibas ſihmes ir: dſeedataju kuhtriba un nenoteiktiba ſawôs kora peenahkumôs. Tad iſklaideta kahrtiba, maſa eewehriba pret aiſrahdijumeem, un wiſpahr beſ intreſes iſtureſchanàs pret wiſu leetu; tà ſakot wis tas, par ko jau neinitoſchi kora wadoni iſſaka pahrmetumus.

Tagad raudſiſim eeſkatitees dſiļaki ſchaî leetâ, lai atraſtu ta ļaunuma zehloni. Mums ikatron zehlons eepreekſch uſſkaititàm ļaunuma parahdibam, kà: kuhtribai, nenoteiktibai, kahrtibas neeewehroſchanai u. t. t. Wiſus ſchos ļaunumus war ſaņemt weenâ un ſazit, ka dſeedataji neatſihſt, zik ſwarigs wiņu uſdewums, un wiņeem naw intreſe pee dſeedaſchanas. No tam zeļas wiſas

newehlamas parahdibas. Tadehł wajadſigs tagadeſeem dſeedatajeem zaur mahziſchanu, wadiſchanu un atgahdinaſchanu eeaudſinat apſinâ winu leelo uſdewumu; no ta paſcha ari raſees intreſe, tad wehl ſihkumôs intreſi peedos pateeſi tizigs un apdahwinats kora wadons. Un ſchis ſwarigais uſdewums, kori uſturet pee weſeliga gara galwenâ kahrtâ guł uſ wadona atbildibas. Bet tagad, ſtarp muhſu koreem ir daudſi, kurôs kahrtiba nebuht naw eeweſta, pee ka tad lai dſeedataji peeturas? Tapate nenoteiktiba, kas ſihmejas uſ dſeedataju ſanahkſchanu ſinamâs ſtundâs, waj paſchi tee wadoni naw eekſch ta paſcha eeauguſchi un nemaſ neſajuht, ka tas ir tik ſlikti? Kà lai ſpehj wini dſeedatajeem eeaudſinat kahrtibu, noteiktibu, tſchaklibu un kur wehl dot ſapraſt dſeedataju ſwehto uſdewumu? Un ſawôs kora wadona kurſôs wini ari neko tamlihdſigu naw mahzijuſchees. Tadehł newar wineem daudſ pahrmeſt; war tikai kopigi pahrrunat, kà ſchai leetai dot nahkotnê labaku wirſeenu. Kà jau eepreekſch ſaziju, teek daudſ darits, lai to uſlabotu; ari teek peeleetots, pehz manàm domam, tas labakais lihdſeklis; ſem ta es domaju luhgſchanas ſtundas; un tihri jau rahdas, ka eet uſ labo puſi, bet wehl tomehr ar to iſnahkumu maſ preeka. Luhgſchanu man ir teeſiba noſaukt par to labako lihdſekli, jo Jeſus pats ſaka: „Kad juhs ko luhgſeet manâ wahrdâ, to es dariſchu." (Jahna ew. 14: 14). Bet ja nu tik maſ panahkuma, tad es domaju, ka ſchis lihdſeklis teek nepareiſi peeleetots. Te tas iſſkaidrojums buhtu tas, ka mums peemehrojams ſchahds peemehrs: Tehws ſawam nerahtnam behrnam apſola: „Ja tu man buhſi labs, tad es tew to un to doſchu." Behrnam ſolijums paleek zeeſchi atminâ un ſinamâ laikâ winſch to no tehwa pagehr, atſaukdamees: „Ja, tu tatſchu ſoliji," bet nekad winam nepaleek tik zeeti atminâ tas, ka tehws ari ſazija: „Ja tu man buhſi labs," jo behrnam rahdas, ka winſch weenmehr ir labs. Tagad palaſiſim wehl weenu pantinu Jahna ew. 15 : 7. „Ja juhs paleekat eekſch Manis, un Mani wahrdi paleek eekſch jums, t a d juhs luhgſeet ko gribedami un tas jums notiks." Mehs tapat beeſchi turamees tikai pee ſchi pantina pehdejàs dałas un eepreekſchejo dału maſak eewehrojam, kurpretim mums gan wajadſetu otradi: eewehrot pirmo dału, tas ir: Ja juhs paleekat eekſch Manis, un Mani wahrdi eekſch jums . . . — tad pehdejais apſolijums nahks pats par ſewi. Mehs beeſchi luhdſam, lai Deews ſwehti muhſu darbu, bet waj mehs preekſch tam eſam wiſu darijuſchi, lai tas darbs waretu tikt ſwehtits? Sinam, ka labo darbu dehł mehs netikſim taiſnoti, bet mums daudſkahrt wairak jaluhdſ un jaruhpejas par to, ka mehs to darbu attaiſnotu, tas ir: ka mehs buhtu zeenigi ta labâ darba daritaji. Te ir tas noſlehpums, no kam atkarajas, waj muhſu darbs teek, jeb neteek ſwehtits. Mums wajag tadehł wairak par ſawu perſonu buht nomodâ un wairak pagehret paſcheem no ſewis; un ja tahdi mehs likſimees kopâ (kori) waj tad mums, kà kora perſonalam nebuhs daudſ ko pee ſewis darit? Pirms gaidam ſwehtibu no Deewa, wiſur un weenmehr waizaſim, waj paſchi eſam wiſu darijuſchi?

Schahdâ gadijeenâ gribu iſſazit daudſ maſ ſawas domas, ka waram wehl daudſ ko pee tàs leetas darit, un ko darit ir muhſu peenahkums. Wispirms neaiſmirſiſim, kas ir dſeedaſchanas mehrkis; neaiſmirſiſim, ka muhſu mehrkis ir debeſswalſtibas iſplatiſchana wirs ſemes; eewehroſim to, ka dſeedaſchana war buht tas eerozis, ar ko ſtiprakos muhrus iſahrdit, kas zaur zitu ko warbuht nebija eeſpehjams. Un ja mums tik augſts mehrkis, waj tas nedod mums ſajuhſmu darit wiſu, kas ween mums eeſpehjams.

Schi augſtà mehrka noſihmi un preeku pilnigi ſajutis jaunatdſimis dſeedatajs. Ja ari muhſu widù atrodas tahdi, kam tas naw tik ſwehta leeta, tos tomehr newajadſetu atſtumt, bet mehs prahtigi buhſim, ja mehs to gaiſu, ko wini muhſu widû eeelpo, dariſim tahdu, kas wineem palihdſ peedſimt no augſcheenes. Ar to tad ari maſ pa maſam iſſudis wiſas ſliktas parahdibas. Tagad pahreeſim pee praktiſkàs puſes.

Mehs ſinam, muhſu Deews ir kahrtibas Deews, tadehł ari mums jabuht labeem kahrtibas mihłotajeem. Wiſas laizigas leetas teek waditas pehz noteiklas kahrtibas waj likuma un peerahdas, ka nekas newar leetu labaki weizinat, kà kahda labas kahrtibas eeweſchana un uztureſchana. Kapehz tad laizigas — garigàm leetam ir preekſchâ? Pilſehtneeki labi paſihſt, kahda kahrtiba ir fabrikâs, kas ſihmejas uſ laika noteiktibu. Uſ to daſchs ſazis: „Ja, tur man makſà algu, tur man jabuht noteiktam." Redſi, draugs, te nu ir tas, ka mehs to garigo darbu maſak wehrtejam itkà beſ algas un nedſenamees papreekſch pehz debeſswalſtibas un winas taiſnibas. Ta ir muhſu leelà kłuhda.

Ne! ja newaram garigâs leetâs laizigàm preekſchâ buht, tad wismaſ blakus buhſim, tadehł nepeezeeſchami jauſtur tahda paſcha noteiktiba muhſu darbâ. Te ronas daudſ jautajeeni, kuri tomehr wiſi ir pahrſpehjami, lai iſnahkums buhtu ſpihdoſchs. Wiſur tas ir paraſts, ka mahzibas ſtundas nekad noteiktâ laikâ neeeſahkas. Ir gan gadijeeni, kad kora wadons ar daſcheem wezakeem dſeedatajeem ir eeraduſchees noteiktâ laikâ, tad ſahkot no ta brihſcha wehl paeet wismaſ pusſtunda, lihdſ ſanahk tikdaudſ, ka war eeſahkt ſihamo ſtundu. Pehz manàm domam, ja jau tik garu wajag to ſanahkſchanas laiku, tad jau to war nolikt p r e e k ſ ch ta noteikta laika un nelaiſt eekſchpus kora darbibas laika. Saprotams, paſcheem dſeedatajeem kopigi jaatron, kurſch leelakai dałai tas iſdewigakais laiks, kad noturet ſawas ſtundas, tad noteikt eeſahkſchanas laiku itkà likumu, kuru kopigs gribas ſpehks apſtiprina, un ko tadehł ari neweens nedrihkſt pahrkahpt, iſnemot gadijeenus, ko tas pats likums ari peelaiſch. Pee ſchahdas kahrtibas eeweſchanas daſchi raſees, kas atſaukſees, kureem warbuht dſenaſts nepeelaiſch tik noteikti

ispildit scho kahrtibu; par to tad wajag wisam korim pahrleezinatees, waj tas tà ir, tad tas wiseem buhs sinams un ari neweenam nebuhs nekas preti ja schahds dseedatajs kahdreis istruhks, jeb nepaspehja sahkuma brihdî eerastees. Tikai ziti dseedataji nekad nedrihkst tai sinâ no mineta dseedataja preekschsihmi nemt, bet gan preezatees, ka wineem apstahkli peelaisch kahrtigi ispildit kora noteikumus. It ihpaschi dseedatajeem, kas pehz tam eestahjas korî, jaaisrahda, ka ta naw nekahrtiba, bet neeespehja. Pee eestahschanàs jaunajam dseedatajam jadara sinami wisi kora nosazijumi, ko war weenkahrschi isdarit, ja preeksch tam apgahdà grahmatinu, kurà ir wisi kora nosazijumi; to eedod winam lihdsi mahjâs dehł eepasihschanàs. Par nosazijumeem winam kora preekschâ jaissaka peekrischana un jadod ispildischanas solijums, pirms winsch war tikt eeneuts korî. Schis buhtu tas galwenais, kas nepeezeeschami wajadsigs; un tahdus paschus nosazijumus war ari eewest sihkaki, un tee nebuhs tikai aukſti likumi, ja kora wadoschas personas mahzas peedot swaru un aisrahdit kahda tam nosihme. Nekahrtibas weetâ eewest kahrtibu, saprotams naw weegla leeta, bet ja tas buhs pahrspehts, tad peerast pee kahrtibas ir łoti weegli un ikweens to zeenis un aisstahwès.

Gribu wehl aisrahdit us to, ka kora darbibas stundas nedrihkst buht garlaiziga satura, bet pilnas intresi atstahjoscha eespaida. Dseedatajeem leela garlaikoschanàs ir eeksch ta, ka weenam wadonam jamahza wisas tschetras balsis weenâ reisê. Reti kur nebuhs kora wadonam palihgs, leelakòs korôs pat wairak palihgi, tad nepeezeeschami jasadala koris, ja ne katru balsi atsewischki, tad wismas us pusi, par diwàm balsim atsewischkâs telpâs; tas diwreis paahtrina dseesmas eemahzischanos un dseedataji nesaudè intresi. Kur nebuhtu eespehjama schahda pahrdalischana, tad wadons lai nemahza weenu` balsu no dseesmas sahkuma lihds beigam, bet pa gabalam, un to paschu atkal otrai, treschai un zeturtai balsij, tad war sadseedat kopâ, pehz tam nem gabalu us preekschu tahdâ paschâ kahrtâ. Tà apsinigaki eemahzas, un dseedataji nenosehsch stundas besdarbibâ, zaur ko teem suhd intrese. Łoti teizama leeta, ja brihwee dseedataji, kamehr weenu balsi mahza, ari to starplaiku leetderigi isleeto, newis klusumu trauzot sawstarpigi sarunajotees, bet mahzotees tàs dseesmas wahrdus no galwas, wispahr, eegremdejotees taî saturâ, jeb lasot klusibâ Deewwahrdus, us ko katram dseedatajam Jaunderibina tikpat wajadsiga grahmata, kà dseesmu grahmata, kà tas jau daschôs korôs ir eewests. Naw weegla leeta dseesmu eemahzitees, kà muhsu peenahkums to prasa. Pat ar to wehl newar sazit, ka peeteek, ja mehs mahkam meldiju un wahrdus no galwas. Atminesim, kas ir dseedaschanas mehrkis: wisa usupureschanàs pee dseedaschanas tikai dehł grehzineeku atgreeschanas. Tadehł pateesibu sakot mums katra dseesma buhtu jaeemahzas lihds tai pakahpei, kamehr dseesmas" saturs mums stahdas preekschâ itkà bilde; tapat ari preeksch klausitajeem lai tas tà buhtu. Tad ari mehs dseesmas tekstu newaram tà isrunat, kà parasti runajam, bet pawisam ar zitadu isteiksmi un zitadu runas organu kustibu Bes tam wisu jadseed zik eespehjams ar tahdu isteiksmi un tona pareisibu, lai peewilktu un liktu to saprast pat tahdam klausitajam, kas us dseesmu neleek nekahdu wehribu.

Ja muhsu dseesmai jabuht bildei, tad sazischu masu peemehru: waj glesnotajam tas neprasa leelas puhles, lihds winsch sawu glesnu dabù gluschi dabigu. Turpretim pat weenâ weetâ ja winsch buhs usglesnojis nepeederigu krahsu, warbuht retais isruhdis, kurâ weetâ ta kłuhda, bet gandrihs wisi jutìs, ka glesna naw dabiga.

Tàpat ari muhsu leetâ; gluscha ne-eewehroschana eepreeksch sazitôs aisrahdijumôs, ka ari nekristiga dsihwe, wiss tas war buht nepeederiga krahsa muhsu glesnai. Nedomajeet, dahrgee dseedataji, ka tàs ir leekas peesihmes, un kas to war isdarit. Nebuhs tas tik gruhti, ja mehs ar nopeetnibu us to zentisimees un darisim wisu, ko mehs spehjam, tad Deews mums palihdsès un dos sawu swehtibu.

Luhgsim gan wairak Deewu, lai Winsch pilnigaki leek mums sajust muhsu peenahkuma swarigumu wispahri kristigâ darbâ, un lai Winsch atklahj un rahda, kas mums jadara tad, kad Wina swehtiba nedus us mums. Luhgsim wairak pehz sawstarpejas mihlestibas, kà ari mihlestibas us wiseem. Dseedataji, luhdseet wairak par saweem wadoneem, lai tad, ja ne wairak, zaur wineem, korim buhtu sakars ar Deewu, tas ir, lai winsch buhtu wadons neween ahrigâs kora darischanâs, bet ari eekschkigi *ihsta kora dwehsele*. Scho augsto wadona peenahkumu neistehloju tikai sawâ fantasijâ, bet man ir bijuse isdewiba redset tahdu kora wadoni, kas eeleek gluschi sawu dwehseli eeksch tam; bet kahdu dwehseli? — dwehseli, kas ir pahrleezinata, ka dseedatajs ar netihru sirdi neder taî leetâ. Wadonim preeksch dseedataju sirds isdaiłoschanas japeeleek ne masak puhles kà pee dseesmu eemahzischanas. Sem tahdas wadibas no garlaikoschanàs naw ne wehsts, bet stundas interesantais raksturs us beigam peenemas kreschtschendo *p*——*f*, un kad dseedataji sajuht paschu dsihwibu un omulibu, te jau peenahzis laiks, kad jabeids. Un taisni zaur to dseedatajs ar ilgoschanos gaida nahkoscho stundu un, es domaju, ari nenowehlos laikâ eerastees. Sem tahda dirigenta koris pilnigi issjuht, kahda satura dseesmu winsch publikas preekschâ dseed un neissaka tikai sinamo wahrda silbi sem katras notes skanas. Schahda kora dseedatajs ikweens sin, ka wahrdus „Preezajees, usmostees" un „Slauk' asaras suhras" newar dseedat abus us weenadu takti, neween tai ritumâ wini mana to sawadibu, bet wini redſ, ka no taktetaja ispluhst katrreis peemehrotas juhtas, kas itkà padara dsihwu dseedatas dseesmas saturu.

„Kristigs Wehstnesis" Nr. 8, 1913. g.

Ak kaut Deews mums dotu nahkotnê dauds tahdus sora wadonus, tad muhsu misiones darbâ buhtu leeli panahkumi. Domaju, mehs kà dseedataji nedrihkstam aismirst sawâs luhgschanâs scho swarigo preekschmetu.

H. Adams, Peterburgâ.

Stahsti un dsejas.

Gundegas:

Nahz, debess meers!

Nahz, debess meers!
Ak nahz, debess meers!
Sirdî nolaidees.
Nahz, kà swaigschņu skaidree stari.
Manu sirdi gaischu dari.
Nahzi, debess meers.

Nahz, kad tumscha semes telpa,
Nahz, kad sahpes peetruhkst elpa —
Nahzi, debess meers.

Nahz no Pestitaja rokam,
Leezi kruhtis rimtees mokam —
Nahzi, debess meers

Kad pee Jesus kruhtim dusu,
Kad ir zihnas troksnis klusu —
Tas ir debess meers.

Gundegas:

Nahz, Gars, no augschas.

Nahz, Gars, no augschas!
Nahz, Deewa Gars.
Runà man kruhtis
Kà pawasars.

Sirdi man schķihsti,
Ka topu swehts,
Lai pasauls tirgû
Wiss man kluhst lehts.

Modi us dsihwi,
Kas nahwê dus.
Sauzi no kapeem,
Sauz mironus.

Nahz, Gars, no augschas,
Nahz, Ugunsgars,
Runà man sirdî
Kà pawasars.

Swaru kauss.

Garigee un sadsihwes jautajumi, apskatiti no kristiga redses stahwokla.

Profesora Henrija Drumonda:

Dabiskais likums garigâ pasaulê.

Is angļu walodas tulkojuse Melanija.

(7. Turpinajums)

Ta nebuhs pretruna, teikt, ka mehs neapsinamees scho nebehdaschanu par muhsu spehjam, jeb winu nepareisu leetoschanu. Tas ir tas wiskaunakais Ja buhtu kahds nemeers par to, tad wehl waretu zeret. Ja muhsu dwehselê kautkur kahdâ kaktinâ buhtu kautkas, kas nebuhtu lihdsigi wisam zitam aismidsis; ja atrastos kautkur kahds zihnidamees spehks; ja mehs pat tam liktu darbotees un newis nebehdatu par winu, tad tas stundu pehz stundas peenemtos un weenu pehz otras usmodinatu katru sastinguscho un neeewehroto spehju, lihds wisa muhsu daba atdsihwotos zaur zihņu pret sewi, un katra peeeja buhtu plaschi atwehrta preeksch Deewa. Bet ta weenaldsiba, ta dwehseles nejuhtiba, ko lai saka par scho simptomu wairak, kà — tas nosihmè nahwes tuwoschanos? Ir gadijumi, kur nahwes upuri nejuht nekahdas sahpes. Wini domàjas esam weseli un spehzigi. Bet wini mirst. Un prasi, pee wineem esoscham ahrstam, kapehz winsch tà spreesch, winsch teiks, ka winu meesas nejuhtiba leezina, ka daschas meesas daļas jau pilnigi saudejuschas pat jebkahdu spehju preeksch dsihwoschanas.

Ne masak behdiga leeta schaî sinâ ir ta, ka nebehdaschanas sekas war pat tikt apslehptas no ziteem. Degeneraziju pahrdsihwodamai dwehselei — droschi, zaur kahdu wisdsiļakâ ellê planotu eekahrtojumu ar kahrdinaschanu — peemiht pilniga noslehpuma wara. Pilns puhschņojoschu truhdu un puweschu, Judas bes kautreschanàs war skuhpstit sawu Kungu. Schis paslehptais dilonis, tàpat kà wiņa breesmigais beedris dabigâ pasaulê, spehj pat usturet sawu upuri skaistu, lehnam winu nonahwejot. Pehtot masos crustacea,*) kuri gadu simteneem apdsihwoja eserus Mamonta alâ Kentukijâ, Amerikâ, wispirms teekam pahrsteigti, atrodot ka schee dsihwneeki, kà redsams, bijuschi ar pilnigi attihstitàm azim. Bahlganâ galwâ redsami diwi melni azs laukumi, uskrihtoschi zaur to, ka wini ir weenigàs krahsainàs weetas pa wisu bahlo kermeni; un schis weetas, pat weenkahrscham apluhkotajam, sinams, usrahda noteiktus redses organus. Bet ko wini dara ar azim schaîs Stigija**) uhdenôs? Tur walda muhschiga nakts. Waj dabas likums reis buhtu kluhdijees? Weikls schķehleens ar asu nasi, skats zaur mikroskopu, un winu noslehpums ir gaismâ. Schis azis ir tik kà issmeekls. No ahrpuses — itkà redses organi: azs preekschpuse ir pilniga; tahlak naw nekas, zits kà drupas. Redses nerws ir sawilzees, atrosets un nederigs

---

*) Dsihwneeki ar zeetu ahrpusi, wehschi.

**) Stigijs — apakschpasaules deews. Scheit domati uhdeni apakschsemes. (Tulk.).

pawedeens. Scheem dsihwneekeem ir redses organi, un tomehr wineem naw redse. Wineem ir azis, bet wini neredf.

Gluschi to paschu Kristus sazija par zilwekeem: „Wineem ir azis, bet wini neredf." Un eemefls ir tas pats. Tas ir dabas wehstures wisweenkahrschakais problems. Crustacea Mamonta alâ iswehlejâs dsihwot tumsâ. Tadehl wini ari kluwa tam peemehroti. Atsazidamees no redseschanas wini saudeja teesibas redset. Un daba breesmigi winus ir issmehjuse. Dabai tà bij jadara paschai sewis dehl. Wina sargas pret isschkehrdibu zaur to, ka spehjas isnihkschana us pehdam seko spehjas neleetoschanai. Kam ausis dsirdet, kam ausis naw dsirdes spehju saudejuschas, tas lai dsird.

Zilweki dascheis saka, ka ateistu neekot. Bet wineem jabuht. Ir daschi zilweki, preeksch kureem pateesi Deewa naw. Wini newar Deewu redset, tadehl ka wini ir bes azim, tikai ar neattihstitu organu, kursch ir atrofets zaur nebehdaschanu.

Leeki sazit, ka wiss tas naw nebehdaschanas sekas, kad mehs mirstam, bet jau tagad, mums dsihwojot. Schis prozess ir pilnâ spehkâ un darbâ tagad. Naw nosihmes gaidit us sekam nahkotnê, kad eespaidi ir jau tagad nowehrojami. Mehs weenmehr eedroschinajam sewi ar scho maso paschpeewilschanos, atlikdami muhsu launo darbu sekas us kahdu zitu tahlu deenu, peemehram, kad nahwe nahks. Tà mehs grehkojam ar weeglaku sirdi, domadami itkâ atturet atmaksas stundu un isrehkinaschanos ar Deewu. Bet katra deena ir isrehkinaschanâs deena. Katra dwehsele ir teesas grahmata, un daba, kà wissinatajs engelis, atsihmê tur katru grehku. Kà reis wisi taps teesati no leelâ Soga, tà tagad wisus teesâ daba. Wakardeenas grehkam, kà dala no soda, seko schisdeenas grehks. Wisi seko mums klusâ atreebibâ par muhsu pagahtni lihds pat kapam. Mehs newaram peekrahpt dabu. Nekahda wiltiba newar nolaupit tizibai (religijai) t a g a d n i, nedf nemirstigai dabai — klahtbuhdamo azumirkli „t a g a d." Dsejneeks dseed:

„Ais sewis pehz pagahtnes luhkojos,
Un redf, ta bij man jau preekschâ."

Bet ne wisa Nepeedotee grehki netop kautkur nomaldus usglabati, lai tiktu palaisti mums wirsû nahwes brihdî; tee ir scheit, eeksch mums, tagad. Schodeen winu pagahtne teek usmodinata, rihtu — wiss, kas schodeen tizis darits. Un grehku spehks, taisni tik leels, zik mehs winu esam attihstijuschi, — tuwodamees sawam breesmigam galam ar katru muhsu dwaschas wilzeenu, ir eeksch mums, tagad. Daschu zilweku dwehseles ir jau tagad zaur zaurim pahrnemtas no nebehdaschanas muhschigâm sekam, tà ka dabigi un prahtigi apluhkojot winu stahwokli t a g a d, ir gluschi nesaprotami, kà wehl t a g a d wini waretu isbehgt. Zik breesmiga leeta ir eekrist dsihwà Deewa rokâs! Breesmiga pat tad, ja, ar filosofa wahrdeem, „schis dsihwà Deewa rokas ir dabas likumi."

Kahdas zeribas us „debesim" ari nebuhtu nebehdadamai dwehselei, tàs wisas ir nesinigs un krahpschs sapnis. Kà lai dwehsele aisteek debesîs, ja wina wisu dsihwes laiku naw eewehrojuse lihdseklus, kà isbehgt pasaulei un sew? Un no kureenes lai rodas sajehga preeksch debesim, ja wina netop attihstita semes wirsû? Teescham, no kureenes lai rodas wismasakâ garigà sajuhta preeksch Deewa un debesim, ja tik mas no gariguma ir bijis scheit sinams jeb redsams? Ja katra dwehseles teekschanâs pehz Deewa tika apslehpta, katra eja pret debesim tika aissprostota, katra garigas mihlestibas un tizibas dahwana tika pastahwigi atstahta nowahrtâ un neeewehrota, no kureenes tad lai nahk tàs spehjas, kas atrastu pat to wismasako patiku pee ta, ko dod Deews un debesis?

Schee trihs wahrdi: pestischana, nebehdaschana, isglahbschanàs tà tad naw saweenoti no nejauschi, bet wini ir neschkirami, un tas tà ir nepeezeeschami. — Winu mahziba ir sinatniska, ne isdomata. Isglahbschanâs nenosihmê neko wairak, kà augstakàs buhtnes pakahpenisku iseeschanu no semakâ stahwokla, un ari neko masak. Wina nosihmê wisa ta atstahschanu, mas pa masam, kas newar eenemt augstaku stahwokli, waj debesis, un samehrâ ar ta atstahschanu — Kristus usnemschanu. Wina lehni wed dwehseli pee pilnibas un attihsta spehjas preeksch Deewa.

(Turpmak wehl.)

Waj ir pareisi, ka tizigi jauneeschi swehtdeenâs iseedami brihwâ dabâ, laiku pawada tukschôs wahrdôs, smeeklôs, skraidischanâ un rotalâs?

Jautà K. A. B. A.

Jaunpeedsimuscheem jauneescheem preeksch tam swehtdeenâs naw nedf preeka, nedf laika. Tee swehtdeenâs apmeklè sapulzes, kur mahzàs kà Deewam kalpot un pehz sapulzes turpat sapulzê, kà ari zitur tuhlit luhko k a l p o t. Tee zenschas kahdu peewest Jesum, waj isdalit traktatus un eeluhgumus us sapulzem, waj apmeklet tos, kas nespehjigi sapulzês buht, un tur lasit, luhgt un dseedat, waj pastahstit par taî deenâ sanemtàm mahzibam un swehtibam; ziti atkal iseet brihwâ dabâ padseedat un pehz tam ar laudim sarunatees par Jesu. Tà tee deesgan wingrojuschees, deesgan noguruschi, bet ar lihgsmàm sirdim, ka deena naw saudeta, ap plkst. 10 eerodas mahjàs un slawê Deewu par Wina klahtnibu un palihdsibu

Bet kahdu darbu dot swehtdeenâs remdeneem, no jauna peedsimuscheem jauneescheem? Muhsu galwenais usdewums tos west pee Pestitaja, lai tur sanemtu jaunpeedsimschanu; jo pirms jaunpeedsimschanas tee neeespehj darit swehtus darbus, nedf teem ir preeks us to. Zelsch pee Jesus, kà wiseem sinams, naw puschkots smeekleem, tukscheem wahrdeem un rotalam. Nedf Kristus, nedf wina mahzekli gahja rotalàs. Ja apustuli buhtu tà pawadijuschi swehtdeenas, tad mums wehl schodeen nebuhtu ewangelijums par Kristus

asinu schkihstidamo spehku. Zilweka dsihwes laiks tik ihss. Welns un pasaule isleeto katru stundu dwehseles west us pasuschanu. Mehs esam dahrgi atpirkti. Tizigajo masajam pulzinam jaisleeto katra minute swehtdeenâ un, zik ween war, ari zitâs deenâs glahbjot pasuduschos, pirms wakars metas.

H. Redins.

Starptautiska Bibeles studija.

Pehz paraugeem isstrahdajuse Melanija Fetler.

18. augustâ. **2. Mos. 14:19—31.**

Gahjeens pahr Sarkano juhru.

Selta teksts: Pirms tee sauz, tad es atbildeschu. Es. 65:24

Preeksch dascheem gadeem kahda jauna kundse, nodomajuse apmeklet Swehto Semi, aisgahja pee sawas draudsenes, kahdas wezakas kundses, kura mihleja Bibeli un beeschi lasija winu no sahkuma lihds galam. Aiszelotaja sahka winai stahstit, ka zerot drihs redset Jerusalemi, Betlemi, Galileju un zitas weetas, sakarâ ar Kristus dsihwi. Wezâ kundse nolika sawu darbu, nonehma brilles un issauzâs: „Nu paluhko tikai, es sinaju, ka wisas schis weetas ir Bibelê, bet es nekad nedomaju, ka winas buhtu atrodamas semes wirsû!"

I. Geografiskais stahwoklis. Lai schis deenas lekziju labi waretu sew preekschâ stahditees un saprast, wajadsigs sekot us kartes wisam Israeleeschu zelojumam. Egiptei bij diwi eenaidneeki: Babiloneeschi, kuri nahza zaur Siriju un Seemel-Palestinu pee Widus juhras un gar juhrmalu us Egipti; un tuksnescha ziltis, kuras wareja usbrukt no rihta puses robescham. Tapehz Leelais muhris, stipri apsargats un apstiprinats, steepâs no Widus juhras lihds Sarkanai juhrai, apm. 100 werst. garumâ. Bes Waraus un wina armijas peekrischanas Israeleeschi nebuhtu spehjuschi isbehgt is Egiptes.

II. 3 zeli us Palestinu. 1) zaur Wihlisteeschu semi, wiswairak us seemeleem, pahri tagadejam Suezas kanalam. Schis bij ihsakais un labakais zelsch, bet Wihlisteeschi nebuhtu peelaiduschi schahdai leelai tautai kâ Israeleeschi, eet zaur winu semi. 2) Widus zelsch weda taisni tuksnesî, un buhtu wajadsigi bijuschi pastahwigi brihnumi, lai usturetu pee dsihwibas laudis un lopus. 3) Sarkanâs juhras zelsch, wiswairak us deenwideem, pahr tuksnesi starp Sarkanâs j. lihtscheem. Winsch weda gabalu gar Sark. j., tad kalnainâ apgabalâ, kur weeglak bij dabut usturu, ari Mosum schis apgabals bij pasihstams zaur wina dsihwi tur 40 g. Pa scho zelu Israeleeschi ari aissneedsa Palestinu.

III. Jauna wadiba. Tiklihds Israel. bij gatawi eesahkt zelu, tik garu, gruhtu, bailigu, wineem radâs ari deewischka wadiba padebess stabâ deenu, un uguns stabâ nakti.

IV. Negaidita pahrmaina. Israeleeschi no Sukota gahja tahlak lihds nahza pee Etamas, t. i. pee Leelâ muhra. Wini laikam gan domaja eet pa ihsako Wihlisteeschu zelu, bet sanehma pawehli eet us deenwideem, Wini nebij spehjigi preeksch kara, un tuksnescha skola ari bij wineem wajadsiga.

V. Waraus un Deewa plans. Apm. 2—3 ned. bij pagahjuschas pehz Israeleeschu iseeschanas. Ustraukums Egiptê bij pahrgahjis, strahdneeki bij wajadsigi, un Waraus ar sawu armiju nolemj dsihtees aisgahjuscheem pakal. Bet Deews ar nodomu wadija Israeli pa mineto zelu, jo zitur Waraus weegli buhtu warejis winu sakaut, kamehr tagad winsch pats brihnischkigâ kahrtâ teek uswarets, un Israels teek stiprinats tizibâ us Deewa spehku.

VI. Sausâm kahjam pahr juhru. Deews leeto sawus pascha dabas spehkus preeksch sawas gribas ispildischanas. Wehjsch padarija juhru sausu. Wehl tagad Amerikâ pee dascheem esereem nowehro gandrihs lihdsigus gadijumus. Bet scheit galwenais brihnums ir tas garigais, tas, ka wini saprata, ka Deews pats gahdâ iseju preeksch wineem un aistur uhdenus, un rahda gaismu, ko ziti buhtu noturejuschi warbuht tikai par sibeni.

VII. Egipteeschu karaspehka bojâ eeschana. Agri no rihta Israeleeschi bij jau us krasta, bet Egipteeschu smago ratu riteni grima duhnâs, un, peepeschi apspihdeti no pahrdabigas gaismas, egipt. saprata, pret ko wini welti zihnas.

Peesihmes. Nekur naw teikts, ka Waraus pats buhtu noslihzis lihds ar ziteem. Us monumenteem sihmets, ka Mernepta (toreis. Waraus-kehninsch) naw bijis wisai kareiwigs, bet labak suhtijis generalus karâ. Tadehl naw ko brihnitees, ka wina lihkis tizis atrast „kehninu eelejâ", netahlu no wina tehwa Ramsesa kapenem.

— Britijas musejâ Londonâ ir papirusa gabals, — wehstule Merneptam — kur teikts, ka Gosenes seme pahrejot jaunu ihpaschneeku rokâs. Wehsturigs peerahdijums Bibeles stahstam.

25. augustâ. **2. Mos. 16:2—15.**

Maise no debesim.

Selta teksts: Jesus us teem sazija: Es esmu ta dsihwibas maise. Jahn. 6:35.

Muschas azs ir tâ eekahrtota, ka wina reds netikai weenu sirnekli, bet dandsus, un us ko wina ari neskatitos, wisu wina reds pawairotâ skaitâ. Mehs sew dascreis usleekam muschas azij lihdsigas brilles, tâ ka mehs sawas behdas arween redsam pawairotas, bet mehs itkâ nonemam schis brilles, kad skatamees us Deewa schehlastibas parahdijumeem. Pagahjuscho swehtdeen mehs atstahjam Israeleeschus slawejot Deewu par brihnischko isglahbschanu. Schodeen mehs atrodam winus skatamees us wisu, ko Deews bij darijis, zaur nepareisâm brillem. Wina swehtibas likâs tik tahlu kautkur projam, bet winu azumirkligais truhkums bij stipri pawairots.

I. **Maise no debesim.** Kas tas ir? jautaja Israela behrni, uslasidami no semes kautko apalu un plahnu kâ sahrmu. Mosus atbild: schi ir ta maise, ko tas Kungs jums ir dewis ehst. „Dod mums muhsu deenischko maisi." Rabinu skolotaji saka, ka schis gadijums naht tuhlin pehz pahreeschanas pahr Sarkano juhru tadehl, ka zilweka deenischka ustureschana ir tikpat leels brihnums, kâ uhdena pahrdalischana. Un waj tas naw taisniba? Waj muhsu gadskahrtigas plaujas kuhlischi naw brihnumi, zaur kureem mehs topam ustureti? Semkopji apstrahdâ semi un sehj, bet sehklu wini newar isgatawot, ta ir Deewa dahwana pagahjuschâ gadâ. Brihnums, ka maise naht no debesim, atkahrtojas wehl schodeen pasaulê katru deenu, jo naw neweenas deenas, kad kautkur nenotiktu plaujas eewahkschana.

II. **Es esmu ta dsihwibas maise.** Ja mehs gribam redset dsihwi wisplaschakâ nosihmê, gribam, lai dsihwe buhtu spehks, attahlinatees no grehka, isturet kahrdinaschanâs, pahrspeht pretineekus, ja gribam, lai ta buhtu kluhdu islaboschana, wainu dseedinaschana, duhscha nahwê; ja mehs, tahlak, apsinamees, ka mehs esam no ta Tehwa, kursch sawu lihdsibu ir dewis mums par idealu, un kâ mehrki — Wina prahta pareisu ispildischanu, un ja mehs juhtam, zik tahlu mehs no wisa ta esam un zik gruhti

asinu schkihstidamo spehku. Zilweka dsihwes laiks rik ihss. Welns un pasaule isleeto katru stundu dwehseles west us pasuschanu. Mehs esam dahrgi atpirkti. Tizigajo masajam pulzinam jaisleeto katra minute swehtdeenā un, zik ween war, ari zitās deenās glahbjot pasudnschos, pirms wakars metas. H. Redins.

Starptautiska Bibeles studija.

Pehz paraugeem isstrahdajuse Melanija Fetler.

18. augustā. 2. Mos. 14:19—31.

Gahjeens pahr Sarkano juhru.

Zelta teksts: Pirms tee sauz, tad es atbildeschu. Es. 65:24.

Preeksch dascheem gadeem kahda jauna kundse, nodomajuse apmeklet Swehto Semi, aisgahja pee sawas draudsenes, kahdas wezakas kundses, kura mihleja Bibeli un beeschi lasija winu no sahkuma lihdf galam. Aisześotaja sahka winai stahstit, ka zerot drihs redset Jerusalemi, Betlemi, Galileju un zitas weetas, sakarā ar Kristus dsihwi. Wezā kundse nolika sawu darbu, noņehma brilles un issauzās: „Nu paluhko tikai, es sinaju, ka wisas schis weetas ir Bibelê, bet es nekad nedomaju, ka winas buhtu atrodamas semes wirsû!"

I. Geografiskais stahwoklis. Lai schis deenas lekziju labi waretu sew preekschā stahditees un saprast, wajadsigs sekot us kartes wisam Israeleeschu zeļojumam. Egiptei bij diwi eenaidneeki: Babiloneeschi, kuri nahza zaur Siriju un Seemeł-Palestinu pee Wid. us juhras un gar juhrmalu us Egipti; un tuksnescha ziltis, kuras wareja usbrukt no rihta puses robescham. Tapehz Leelais muhris, stipri apsargats un apstiprinats, steepās no Widus juhras lihdf Sarkanai juhrai, apm. 100 werst. garumā. Bes Waraus un wina armijas peekrischanas Israeleeschi nebuhtu spehjuschi isbehgt is Egiptes.

II. 3 zeļi us Palestinu. 1) zaur Wihlisteeschu semi, wiswairak us seemeļeem, pahri tagadejam Suezas kanalam. Schis bij ihsakais un labakais zelsch, bet Wihlisteeschi nebuhtu peelaidusch schahdai leelai tautai kā Israeleeschi, eet zaur winu semi. 2) Widus zelsch weda taisni tuksnesi, un buhtu wajadsigi bijuschi pastahwigi brihnumi, lai usturetu pee dsihwibas laudis un lopus. 3) Sarkanās juhras zelsch, wiswairak us deenwideem, pahr tuksnesi starp Sarkanās j. lihtscheem. Winsch weda gabalu gar Sark. j., tad kalnainā apgabalā, kur weeglak bij dabut usturu. ari Mosum schis apgabals bij pasihstams zaur wina dsihwi tur 40 g. Pa scho zeļu Israeleeschi ari aissneedsa Palestinu.

III. Jauna wadiba. Tiklihds Israel. bij gatawi eesahkt zeļu, tik garu, gruhtu, bailigu, wineem radās ari deewischka wadiba padebess stabā deenu, un uguns stabā nakti.

IV. Negaidita pahrmaina. Israeleeschi no Sukota gahja tahlak lihdf nahza pee Etamas, t. i. pee Leelā muhra. Wini laikam gan domaja eet pa ihsako Wihlisteeschu zeļu, bet saneh̄ma pawehli eet us deenwideem. Wini nebij spehjigi preeksch kara, un tuksnescha skola ari bij wineem wajadsiga.

V. Waraus un Deewa plans. Apm. 2—3 ned. bij pagahjuschas pehz Israeleeschu iseeschanas. Usbraukums Egiptē bij pahrgahjis, strahdneeki bij wajadsigi, un Waraus ar sawu armiju nolemj dsihtees aisgahjuscheem pakaļ. Bet Deews ar nodomu wadija Israeli pa mineto zeļu, jo zitur Waraus meegli buhtu warejis winu sakaut, kamehr tagad winsch pats brihnischkigā kahrtā teek uswarets, un Israels teek stiprinats tizibā us Deewa spehku.

VI. Sausam kahjam pahr juhru. Deews leeto sawus pascha dabas spehkus preeksch sawas gribas ispildischanas. Wehjsch padarija juhru sausu. Wehl tagad Amerikā pee dascheem esereem nowehro gandrihs lihdsigus gadijumus. Bet scheit galwenais brihnums ir tas garigais, tas, ka wini saprata, ka Deews pats gahdā iseju preeksch wineem un aistur uhdenus, un rahda gaismu, ko zitt buhtu notureuschi warbuht tikai par sibeni.

VII. Egipteeschu karaspehka bojā eeschana. Agri no rihta Israeleeschi bij jau us krasta, bet Egipteeschu smago ratu riteni grima duhnās, un, peepeschi apspihdeti no pahrdabigas gaismas, egipt. saprata, pret ko wini welti zihnas.

Peesihmes. Nekur naw teikts, ka Waraus pats buhtu noslihzis lihds ar ziteem. Us monumenteem sihmets, ka Merneptа (toreis. Waraus-kehniņsch) naw bijis wisai kareiwigs, bet labak suhtijis generalus karā. Tadehļ naw ko brihnitees, ka wina lihķis tizis atrast „kehninu eelejā", netahlu no wina tehwa Ramsesa kapenem.

— Britijas musejā Londonā ir papirusa gabals, — wehstule Merneptam — kur teikts, ka Gosenes seme pahrejot jaunu ihpaschneeku rokās. Wehsturigs peerahdijums Bibeles stahstam.

25. augustā. 2. Mos. 16:2—15.

Maise no debesim.

Zelta teksts: Jesus us teem fazija: Es esmu ta dsihwibas maise. Jahn. 6:35.

Muschas azs ir tā eekahrtota, ka wina redf netikai weenu sirnekli, bet daudsus, un us ko wina ari neskatitos, wisu wina redf pawairotā skaitā. Mehs sew dascreis usleekam muschas azij lihdsigas brilles, tā ka mehs sawas behdas arween redsam pawairotas, bet mehs itkā noņemam schis brilles, kad skatamees us Deewa schehlastibas parahdijumeem. Pagahjuscho swehtdeen mehs atstahjam Israeleeschus slawejot Deewu par brihnischko isglahbschanu. Schodeen mehs atrodam winus skatamees us wisu, ko Deews bij darijis, zaur nepareisām brillem. Wina swehtibas likās tik tahlu kautkur projam, bet winu azumirkligais truhkums bij stipri pawairots.

I. **Maise no debesim.** Kas tas ir? jautaja Israela behrni, uslasidami no semes kautko apaļu un plahnu kā sahrmu. Mosus atbild: schi ir ta maise, ko tas Kungs jums ir dewis ehst. „Dod mums muhsu deenischko maisi." Rabinu skolotaji saka, ka schis gadijums nahk tuhlin pehz pahreeschanas pahr Sarkano juhru tadehļ, ka zilweka deenischka usturechana ir tikpat leels brihnums, kā uhdena pahrdalischana. Un waj tas naw taisniba? Waj muhsu gadskahrtigas plaujas kuhlischi naw brihnumi, zaur kureem mehs topam usitureti? Semkopji apstrahdā semi un sehj, bet sehklu wini newar isgatawot, ta ir Deewa dahwana pagahjuschā gadā. Brihnums, ka maise nahk no debesim, atkahrtojas wehl schodeen pasaulē katru deenu, jo naw neweenas deenas, kad kautkur nenotiktu plaujas eewahkschana.

II. **Es esmu ta dsihwibas maise.** Ja mehs gribam redset dsihwi wisplaschakā nosihmê, gribam, lai dsihwe buhtu spehks, attahlinatees no grehka, isturet kahrdinaschanās, pahrspeht pretineekus, ja gribam, lai ta buhtu kluhdu islabochana, wainu dseedinaschana, duhscha nahwê; ja mehs, tahlak, apsinamees, ka mehs esam no ta Tehwa, kursch sawu lihdsibu ir dewis mums par idealu, un kā mehrki — Wina prahta pareisu ispildischanu, un ja mehs juhtam, zik tahlu mehs no wisa ta esam un zik gruhti

ir pee ta tikt, — ja dsihwe ir tahda brihwiba, tahda zeriba un tahdas mokas, tad Kristus weenigais war buht muhsu dsihwes spehks. Kas pee Wina nahks, neissalks un neisslahps muhscham.

III. **Kurneschanas grehks.** Pirmo reis Israela behrni bij prom no mahjam un nesinaja kā isturetees, kad usnahza gruhtibas, kā jau us gara zela tas noteek; tee neusnehma wis tās preezigi, bet sahka kurnet un brehkt. — Glusch tāpat kā toreis preeksch 3000 g. ari tagad zelotaji pa Palestinu suhdsas un kurn; tur teescham ari ir japanes daschadas gruhtibas un nepatikschanas, bet labs zelotajs spehj wisu to neeewehrot un nejust, ja winsch pazelas pahri wisam un garā redf tās swehtās kahjas, kuras staigaja pa swehto semi. Ari mums buhs weegli panest wisu, ja muhsu azis saistitees pee Jesus.

Ne wisai bagatas Alkot gimenes tuwumā atnahza dsihwot gluschi nabagā mahjelē atraitne ar 4 behrneem. Alkot kdse sazija, ka Deews winus laikam atwedis, lai rahditu, zik daudf labaks ir winas stahwoklis. Wina ar sawu gimeni sahka ehst tikai diwreis deenā, lai winas behrneem buhtu tas preeks ta eetaupito aisnest nabaga atraitnei.

1. septembri. 2. Mos. 19: 1—6; 16—21.

Israels pee Sinai kalna.

Selta teksts: Lai esam pateizigi un tā lai Deewam kalpojam, kā Winam labi patihk, ar bailoschanos un bijaschanos. Ebr. 12:28.

Pa diweem mehnescheem Israeleeschi nogahja apmehram 150 werstes no Egiptes lihds Sinajam, jo wini gahja lehnām un ilgi uskurejas apstahschanās weetās. Pee Sinaja wini palika apmehram gadu. Aprakstieet leelo sapulzi majestetigā, bijaschanu radoschā kalna preekschā, kura wirsotnē Mosus uskahpa sanemt no Deewa likumus. Ismahzatees kopigi 4 p. Kad jaunajeem ehrgleneem jamahzas laistees, tad wezee winus ismet pahr ligsdas malu, lai wini sahktu leetot sawus spahrnus Paschi wini turas sem jaunajeem, lai, kad tee nogurusch, usnemtu winus us saweem spehzigeem spahrneem. Tā ari Deews sawejeem ir pastahwigi tuwumā, un gudribā un mihlestibā nes un mahza winus.

Galwenās dalas un peemehri:

I. Deewa balss paklausischana. Laudis gan apsolijās darit wisu, ko tas Kungs runās, bet wini atkal un atkal lausa sawu solijumu, jo „zilweka wisleelakā spehja ir nepaklausiba". Zilweks ir weenigais no wiseem radijumeem, kas war likumam un pascham Deewam sazit: „Es negribu". Schis spehjas dehl winsch ir zilweks. Bet ja winsch tā saka un dara, tad winsch ir dumpineeks. Jesus Kristus bij wisneatkarigakais no apkahrtejām prasibam un likumeem, bet neweens tik zeeti tos neispildija kā Winsch. Paklausischana likumeem ir behrna, pilsona un kristigaja pamata tikums. Sinai kalns bij ilgi eepreeksch Golgatas. Un Golgata winu neisnihzinaja, bet peedewa winam tikai dailakas linijas, neatnemot wina nopeetno stingrumu. Raksturs attihstas tikai zaur paklausibu.

II. Zilweks newar Deewu redset. Keisars Trajans prasija, lai rabis Josuus winam parahda Deewu, kursch esot winu tautā. „Papreeksch paskatisimees us weenu no Wina sulaineem," teiza rabis un isweda keisaru paschā pusdeenā ahrā un lika skatitees us sauli. „Es newaru; gaisma mani apschilbina," teiza keisars, un Josuus atbildeja: „Kā tad tu gribi redset pascha Raditaja godibu, ja tu newari weena Wina radijuma gaismu panest?" — Tā ari Israela behrni pee Sinai kalna drihksteja skatit tikai Deewa suhtnus tumschā padebesī wirs kalna, pehrkonos un sibinōs un basunes skanā.

III. Kalposchana Deewam, kā Winam labi patihk. 1) Masgaschanās un swehtischanās. Ahrigā isdarischana ir kā sihme eekschejai, garigai schkihstischanai no grehka wahrdōs, darbōs, domās. Kristus nepasudinaja warisejus par dlodas un bikera ahrpuses masgaschanu, bet par to, ka wini ar to ween domaja istikt bes eekschejas schkihstischanās. — 2) Bijaschana. Kalns tika eeschogots un laudim pee nahwes soda aisleegts tuwotees kalnam. Zaur to wineem tika mahzits, zik swehts ir Deewa likums un ar kahdu bijaschanu to jasanem. Par wina pahrkahpschanu jamirst. Bijaschana ir weenigais pareisais stahwoklis Deewkalposchanā. Besruhpiba, nolaidiba, apkahrtklejojoschas domas ir tizibas un tikuma nahwigakee eenaidneeki.

— Kahdā mistones stazijā, Afrikā, basnizā eenahza pehrtikis, aisskrehja lihds paschai kanzelei un sahka ahkstitees, bet neweens no klahtesoscheem 200 behrneem un 1000 peeauguscheem pat nepasmaidija. Waj ari mehs waretu isturetees tik godbijigi Deewa namā?

8. sept. 2. Mos. 20: 1—11. (I).

Desmit bauschli.

Selta teksts: Tew buhs Deewu, sawu Kungu mihlet no wisas sawas sirds un no wisas sawas dwehseles un no wisa sawa spehka un no wisa sawa prahta. Luk. 10:27.

I. Likums deewischkiga atklahschana. Muhsu lekzija sahkas ar wahrdeem: „Tad Deews runaja wisus schos wahrdus." Mosus bij tikai wads, zaur kuru Deews sawu prahtu darija laudim sinamu. Dekaloga (10 bauschlu) saturs ari peerahda, ka winsch no Deewa zehlees, jo winā ir wisas tikumibas paleekoschais pamats. Pawirschi zilweki saka, ka 10 bauschli tikai wehl derot basnizā Bet nekas neissaka labaki un weenkahrschaki wisas pasaules tikumigas prasibas. Kā wini istureja wisus gadu tuhkstoschus lihds muhsu laikam? Kapehz wisas zitas tautas ar sawu isglihtibu un kulturu neradija kautko lihdsigu? Weenigā atbilde: Dekalogs ir, kā Bibele saka, likums, teeschi dots zaur atklahschanu no pascha Deewa.

II. Likuma leelais mehrkis. Israelim bij jamahza, ka 1) tikumiba, kahrtiba, noteikti likumi ir nepeezeeschami noteikumi preeksch tautas pastahweschanās. Ebreji pehz Egiptes atstahschanas nebij neko labaki par nedisziplinetu wehrgu baru. 2) Ka religija ir tikumiska (etiska). To wehl neweena tauta nebij mahzijusēs. Tās peeluhdsa sawus deewus nejaukās, reebigās zeremonijās. Dekalogs saweenoja tikumibu un religiju. Winsch Deewu stahdija preekschā kā tahdu, kursch prasa ne upurus, bet taisnibu un teesu, ne zeremonijas, bet swehtu un paklausigu dsihwi.

III. Deewa teesibas un zilweka peenahkumi. 10 bauschli parasti teek sadaliti 2 neweenada garuma galdinōs. Us weena pirmee 4 bauschli, par zilweka peenahkumeem pret Deewu us otrā 6 bauschli par zilweka peenahkumeem pret wina tuwako. Schi kahrtiba naw no nejauschi, bet logiski nepeezeeschama. Atsiht Deewa teesibas ir noteikums zilweka teesibu atsihschanai. Neweenam likumam, kas neesahk ar Deewu, naw spehka. Kad zilweki sahka pasiht Deewu kā Tehwu, wini ari sahka uslukot lihdszilwekus kā brahlus, kam wiseem peeder brihwiba. Tā tika nozelta wehrdsiba. Deews ir wisu moralisku likumu pateesais pamats, un zilweks, kas ir taisns preeksch Deewa, buhs ari taisns preeksch sawa tuwakā.

IV. Pirmais galdinsch. Pirmais bauslis mahza, ka Deews ir weens, un tadehl Winam weenam ir teesibas tapt peeluhgtam. Waj mehs atsihstam Deewa teesibas, jeb waj muhsu sirds saistas pee elkadeeweem, kā mantas, ispreezam, zilwekeem u. t. t. Deews grib buht wiss, jeb nekas. Winsch negrib dalit sawu troni ar kahdu zitu. Neweena beedrinaschana naw preeksch mums swarigaka, kā Jahna: „Behrnini, sargatees no elkadeeweem."

Otrais baufslis aisleedf peeluhgt Deewu pat bildes waj zitā redsamā weidā. Deews ir Gars un tadehl winu newar salihdsinat ar zilweka isdomajumu. Winu wajag peeluhgt garā un pateesibā. Tehlojot Deewu bildē drihf war eekrist breefmās peeluhgt bildi paschu un ne Deewu. Zeremonijas wispahri stahjas starp dwehfeli un Deewu, materialisē deewluhgschanu. Jo weenkahrschaka deewkalposchana, jo labak.

Trefchais baufslis aisleedf Deewa wahrda weltu walkaschanu. Deews ir swehts, un mums par Winu jarunà ar leelu bijibu. Judi saprata scho baufsli tà, ka wini nemaf neifrunaja Deewa wahrdu, aif bailem winu welti leetot, un Rakstōs fastapdami wahrdu „Jehowa" wini lika ta weetā zitu, masak augstu un swehtu. Mehs nesagahnam Deewa wahrdu zaur wina leetoschanu, bet zaur wina nepareisu leetoschanu. Lahdeschanàs, deewoschanàs ir grehks, un kad mehs peefauzam Deewu par leezineeku nepateefā leetā. Tàpat ja muhsu deenischkā dsihwe nesaskan ar muhsu kristigo tizibu, tad mehs welti walkajam Deewa wahrdu. Labak par kristigaju nesaukteesnekà aisleegt Kristu ar sawu usweschanos. „Waj nu parahdi wairak duhschas, jeb nesauzees par Aleksandru," fazija uswaretajs Aleksandrs Leelais saldatam, kursch kaujā atkahpàs ziteem aif muguras.

Zeturtais baufslis prafa, lai 7. deenu noschkirtu kā sabatu — wispirms preeksch atdusas, tad ari preeksch deewkalposchanas, jo ta ir ta Kunga deena. Mums tàpat kā Judeem ik pa 6 deenam ir swehtdeena, tahdu pat eemeslu dehl kā wineem: 1) Muhsu meesai katru nedeļu ir wajadsiga atpuhta. Pastahwigi uswilkts loks drihf luhsis. Zilweks, kursch nekad nenem atpuhtu, drihf nebuhs nemaf spehjigs strahdat. Muhsu weselibas dehl ween mums jau ruhpigi jaeewehro swehtdeenas meeru. 2) No garigās puses skatotees mums ir wajadsiga deena preeksch deewluhgschanas. Gan taisniba, mehs waram Deewu peeluhgt wisur un weenmehr. Bet „wisur" drihf top par „nekur," un „weenmehr" par „nekad." Muhsu dwehfelu labad mums ir wajadsiga sewischka deena preeksch Deewa wahrdu pahrdomaschanas un deewluhgschanas. Neaifmirsifim tadehl turet muhsu kristigo sabatu swehtu.

Redakzijas telefons.

— Julija un augusta mehnescha „Kr. W." burtnizas top issuhtitas reisā, lihds ar premiju. Nowehloschanàs notika W. F. isjeloschanas dehl uf ahrsemem, bet tagad to gribam ussteigt un tapehz issuhtam abas burtnizas reisā. Premija top issuhtita tikai teem abonenteem, kuri eesuhtijuschi samaksu, jeb uf agentu garantiju. —

— Kā muhsu lasitaji paschi war spreest, mehs neesam taupijuschi puhles, nedf isdewumus, lai „Kr. W." premija, „W. Fetlera dseju un rakstu I. krahjums, buhtu glihta un deriga grahmata. „Kr. W." neiseet uf personigām pelnam, bet zenschas sneegt saweem lasitajeem derigas un paleekoschas mahzibas. Daudseem, nespehjigeem makfat, kā ari zeetumneekeem un slimeem, issuhtam „Kr W." par welti. Ari „Kr. W." zena ir nolikta tik semu, lai pat masspehjigeem buhtu schis pamoschanas mehneschrakstis peeeetams. Lasitaji paschi sapratis, ka ar wisu premiju, un peesuhtischanu pa pastu, 1.50 kap. ir pateefi masa summa. Tapehz, nepaaugstinadami „Kr. W." abonenta naudu, mehs greeschamees pee god. lasitajeem un lasitajam ar luhgumu, ja kam eespehjams, no sirds pabalstit „Kr. W." isdoschanu, ar kahdeem seedojumeem. Lihdf ar scho mehs atweram „Kr. Wehstn." pabalsta fondu („K. W". P. F.), un usaizinajam draugus, kas pateizigi par dabutām swehtibam, peesuhtit kahdu pabalsta artawu, lai ari uf preekschu waretum jo swabadi strahdat pee schi swehtiga darba. — Naudas suhtijumus luhdsam suhtit uf adresi: „Kristiga Wehstnescha" kantorim, — Pasta kastite Nr. 1250, Rigā, un wehstulē atsihmet: „K. W." P. F. Dahwanas taps kwitetas „Kr. W—tī" sem datu neem un dahwinataju wahrdu pirmeem burteem. —

— W. Fetlera dseju un rakstu I. krahjums ir isnahzis otrā isdewumā, un to war dabut pirkt ihpaschi, makfā 75 kap., ar peesuhtischanu 90 kap.

— **Sirsnigi pateizos** brahleem un mahsām Latwijā un Amerikā par aisluhgschanam, suhtitām ikdeenas augschup pee Trona manis labā, kamehr atrados semes lodes otrā pusē un uf plaschā okeana. Darbs Saweenotās Walstīs un Kanadā bij nopeetnis. Mahzischanàs dewa preeku. Apmeklejumi Meksikā, Anglijā un Hollandē sneedsa daudf interesanta. Zelojums pa juhru bij patihkams un sagahdaja isdewibas, wairak simteem stahstit par Jesu, muhsu Pestitaju. Pateizos par sirsnigu sagaidischanu Jelgawā un Golgatas Namā, kā ari par mihleem apsweizinajumeem. Mana pastahwigā adrese tagad ir: Rigā, Golgatas Namā, Hospitala eelā 24. Paturat mani aisluhgschanàs.

Jums pateizigais H. Redins.

— Lihdf ar scho numuru „Kr. W." redakzijā ir eestahjees kā redaktors-lihdsstrahdneeks mahz. Hermans Redins if Kalifornijas, Seemel-Amerikā.

Apskats.

— **W. Fetlera laulibas.** — 30. junijā, Peterburgā, Ewangelija Namā notika W. Fetlera un Warwaras Kowalewsky laulibas. Plkst. 10 rihtā lihdf 11 bija ihpascha luhgschanas sapulze ar draudses lozekleem, — 11-tòs kopiga deewkalposchana. Plk. 5 pehz pusd. eesahkàs laulibas deewkalposchana. Leelais Ewangelija Nams no augschas lihdf apakschai bij pahrpildits weeseem. Daudsi weesi bij eeradusches no wisadām Kreewijas malam, to starpā Kreewu ewangelija darba wadoni. Kreewu sabeedribas preekschneeks Golajews, no Balaschowas, Saratowas gub., Semjons Stepanows, no Maskawas, Prawoweerows un Pollaks, no Kijewas, W. Stepanows, no Peski, Woroneschas gub., Moskalenko, no Kertschas, Iwanows, no Baku, Kaukasijā, Djatschkows, no Taurijas, br. Witums, no Rigas, Golgatas Nama, Nerbuls, no Jekabmeesta, W. Fetlera wezaki un wehl daudf zitu weesu. Kā Anglijas dalibneeks bija prof. Mak-Keigs — Sperdschena mahzitaju koledschas wirsprofesors. Wispirms tureja nopeetnu un swehtigu pamoschanas runu Kreewu eewehrojamais ewangelists, Wasilijs Stepanows, Maskawas sludinataja Stepanowa meefigs

brahlis. Pulkst. 6 laulibas gahjeens dewàs pa parahdes durwim basnizâ, Golajews eedams ar profesoru Mak-Keigu un Iwanows ar S. Stepanowu papreekschu, tad bruhtgans ar bruhti un ais wineem ziti dalibneeki. Us platformas is leeleem pukukokeem bija eekahrtota mihliga lapene, kuras saru paehnâ atradàs diwi salumeem un sarkanbaltàm pukem ispuschkoti sehdekli preeksch bruhtes pahra.

Wispirms eewada runu tureja Semjons Stepanows, pehz tam galweno laulibas runu un darbibu isdarija sirmais Wasilijs Iwanows, Baku draudses preekschneeks Kaukasijâ, kà wezakais no wiseem klahtesoscheem Kreewu garigeem strahdneekeem, kursch agrak, wajaschanas laikòs wairak kà 30 zeetumòs bijis, un ewangelija dehł zeetis issuhtischanu un kehdes. Pehz Iwanowa runas prof. Mak-Keigs tureja pirmo apsweizinaschanas runu Anglijas tizigo wahrdâ, un nodewa starp zitu sweikas no presidenta Kartera un Tomasa Sperdschena. No daudsàm Kreewijas draudsem tapa nodoti laimes wehlejumi, kà ari br. Neprasch nolasija wairak kà pussimts telegramas no draudsem un priwatpersonam, to starpâ no bruhtes wezakeem telegramu, kuri slimibas dehł nebija spehjuschi eerastees no deenwid-wakaru Kreewijas.

Pehz laulibam W. Fetlers usluhdsa wisus draugus no weetejàs, ka ari no zitàm Peterburgas draudsem palikt kopâ us masu atspirdsinaschanu.

Lihds 1000 weesu eenehma weetas galwenajâ sahlê un us platformas, kamehr ziti basnizeni, kà klausitaji palika us galerijam. —

No draudses un draugeem tapa pasneegtas mihłas peeminas dahwanas, to starpâ leela, skaista Bibele no draudses, ar draudses lozekłu swehtibas nowehlejumeem, nodrukateem selta burteem un eeseeteem lihdsi Bibelê. No Kreewu tizigajo ewangeliskas sabeedribas preekschneeks Golajews pasneedsa skaistu nikela samowaru ar peederumeem. — Tanî paschâ wakarâ jaunais pahris lihds ar prof. Mak-Keigu dewàs us Rigu lai buhtu klaht „atkahsâs" Golgatas Namâ nahkoschà wakarâ.

W. Fetlera kahsu atskanas Rigâ.

Nekad wehl Golgatas Nams nebij bijis tik krahschni ilumets un salumeem isdekorets, kà 1. julijâ; un schi deena jau ari bija Golgatas Nama galwenà darbineeka, muhsu mihłà br. W Fetlera goda deena. Jau agri no rihta tschaklas brahłu un mahsu rokas strahdaja pee puschkoschanas. Schi rosiba un skuba beidsas tikai tad, kad atskaneja sauzeens: „Wini jau brauz!" Is balta, sarkanàm rosem puschkota automobiła iskahpa jaunais pahris un tika tuhlin saneimts no kora ar dseesmu latweeschu un pehz tàs, kreewu walodâ Wakarâ, jau stundu preeksch noteikta laika, basniza bija gandrihs wisa pilna, un pulksten $7^{1}/_{2}$ neweenas swabadas weetas wairs nebija atrodamas. Bija eeradruschees ari weesi no attahłakàm weetam: br. Pukukalns no Pitraga, br. Lauberts no Jelgawas un prof. Mak-Keigs no Londonas. Bes scheem ari bija atnahkuschi W. F. jaunibas draugi; br. Feils un Buchholzs. Katrs ari no wineem runaja us jauno pahri. Br. Kruhse apsweiza Golgatas Misiones un Betanijas draudses wahrdâ ar Daw. 128. dseesmu. Sewischki skaists bij preekschnesums no 8 meitenem. Katra teiza dseju par kahdu puki un beidsot to pasneedsa jaunajai W. Fetlera kundsei. Runaja wehl br. Jakobsons sen. un br. Pols, Pestischanas armijas leitnants, kursch leezinaja par tàm swehtibam, kahdas tam atnesis br. F., starp zitu winam neaismirstams esot W. F. sakamais wahrds – Excelsior! (augstak, arween augstak). Beidsot pats gawilneeks droscheem soleem uskahpa kanzelê. Ihsà laika dehł wisas runas ilga tikai 3 min., ari W. F. eewehroja scho laiku. Wina temats bij Luk. 14: Leelais kahsu meelasts. Winsch eesahka ar wahrdeem: „Es seewu esmu apnehmis un tomehr esmu atnahzis!" Sawads schalkstons pahrlaidàs par sapulzi; bet drihs atskaneja wahrdi, kas kà abâs pusês greesigs jobens eespeedàs sapulzeto sirdîs, atschkirdami labu no łauna. Jaunais pahris tad nodseedaja dseesmu angłu walodâ. Pehz tam ari runàja mahsa Warwara Fetler kreewu walodâ. Ta luhdsa, starp zitu, tizigos brahłus un mahsas no schis deenas ari par winu luhgt, kà to esot darijuschi lihds schim luhgdami par winas wihru. — Schkirschanàs peenahza drihs, jo wehl taî paschâ wakarâ W. F. ar laulato draudseni aisbrauza atpakał us Peterburgu. Deewa swehtiba un muhsu luhgschanas lai winus pawada!

J. K.

Eekschseme.

Peterburga. Walsts banka atwehlejusi $8^{1}/_{2}$ milj. rubłu jaunu elewatoru buhwei daschadòs walsts apwidòs.

Maskawâ wehl schaî paschâ mehnesî sahks buhwet milsigu woksali, kura ismaksàs ap $2^{1}/_{2}$ milj. rubłu. Woksalê warès saeet ap 200,000 zilweku.

Jauns eewedums sagaidams us Kreewijas dselsszełeem. Parastos swanus dselsszełu stazijâs wairs neleetoschot, bet to weetâ eerihkoschot elektrisku signalisaziju.

Rigâ schowasar noteek daudsi un daschadi streiki, kureem pa leelakai dałai galwenais pamats ir ekonomiskais jautajeens, tas ir, strahdneeki prasa algas paaugstinajumu. Schur un tur schis prasibas teek wairak waj masak ari eewehrotas, bet wisleelako teesu tahdòs gadijumòs darba deweji atlaisch wezos, lihdsschinejos strahdneekus un peenem jaunus us teem pascheem agrakeem nosazijumeem.

Ahrsemes.

Pagahjuschâ „Krist. Wehstn." numurâ tika sinots par brahłu karu, kas norisinajàs Balkanòs. Reti gan kahdâ zitâ jaunlaiku zihnas laukâ buhs notikuschi tahdi schausmigi nezilwezibas darbi, kà schinî karâ, kur weenas walstinas kara spehks itin kà sazentàs pahrspeht otru — neschehlibâs un atreebibâs. Sewischki daudsi, sinams, dabuja

zeest kristigajee; teem atnehma mantu, ispostija gimenes dsihwi un paschus daschadi sakroploja. Sawadas schalkas pahrnem sirdi schis breesmu sinas klausotees. —

Bet tagad — gods Deewam — schis schausmu pilnais karsch nobeidsees. **Meers noslehgts.** Meera lihguma noteikumi sewischki pasemінoschi preeksch Bulgarijas. Tomehr lihdsjuhtibu winai nezik neparahda, tadehl ka Bulgariju usskata sawâ sinâ par galweno wainigo pee schi negoda pilnâ kara iszelschanâs, kursch nu preeksch winas paschas beidsâs tik nelaimigi. Tà jau pasaulê eet: kas daudf grib, tam maf teek.

Leelwalstis schinî pehdejâ kara gaitâ israhdijâs deesgan massipehzigas; ikweena kawejâs teikt isschkirosch̦o wahrdu, baididamâs, ka tas nesakaitina zitas spehzigâs lihdsbeedrenes un tà it weegli war iszeltees jaunas kara breesmas. Pee tagadejâ meera noslehgschanas tatschu sinamâ mehrâ lihdsdarbojusees ari leelwalstu griba. Daschi politiki gan paregо, ka schis meers nebuhs us ilgaku laiku pastahwigs, bet peenemsim, ka schoreis wini maldas tà domadami.

Kinâ pehdejâ laikâ walsts eekscheenê iszehluschâs loti nopeetnas jukas, kas draud scho milsu walsti pahrschkelt diwi dalâs — seemelneekôs un deenwidneekôs.

„Titanika" pehznahzejs. Kuga milsenim „Titanikam" (par kura schausmigo galu pag. gadâ tika sinots ari „Kr. Wehstnesî") radees tagad pehznahzejs, kursch daudsejadâ sinâ pahrspehj „Titaniku". Wina wahrds „Imperator". Schis twaikonis ir schimbrihscham leelakais pasaulê. Wina garums 945 pehdas, augstums 105 un platums tàpat 105 pehdas. Braukt winsch war 45 werstis stundâ.

Grahmatu galds.

Redakzijai eesuhtitas jaunas grahmatas:

Saihsinajumi rakstôs lihdf ar sweschwahrdu tulkoschanu un paskaidroschanu. Sastahdijis D. Bruhkschis. K. Pauzischa un Ko. drukatawas apgahdeenâ Limbaschôs. Maksâ 20 kap., 36 l. p.

Atbildes no debesim. Isdewis J. Klasons. Maksâ 25 k., 79 lap. p. — Par scho grahmatu loti labas atsauksmes no lasitajeem. Eeteizama wiseem.

Sludinajumi.

Nr. 8. saturs.

Redaktors-isdewejs: W. Fetlers. — Rigâ, Hospitala eelâ Nr. 24.

Drukajis P. Gailis Rigâ, Jahna eelâ Nr. 8 (eepretim Jahna basnizai).